

TELEFOANE:		
Redacția	3.27.53	Cab. directorului 4.84.47
Secretariatul	3.48.80	Ad. incul delegat 5.64.08
Secretariatul gen.	4.44.40	Contabil și depoz. 5.68.00
Redacția politică	3.48.88	Abon. și publicat. 5.08.84
Redacția sportivă	3.27.58	Expeditia și vâno 4.38.38
Provincia	6.89.28	Tipografia 4.84.40
Biroul comenziilor	Personalul	Contențioanel 4.32.52

Proprietar: „Curentul” S. A. R.
Tribunalul Ilfov. Registrul publicațiilor Nr. 174/1998
Taxa poștală plătită în numele conform adresei
direcției generale P. T. T. NO 29/44/1999
Abonamente: 1 an 1700 lei
6 luni 900 „
3 luni 500 „
Tributurile de Stat și particulare anual 2500 „

Curentul

MĂRTURIE

Poetul Mircea Dinescu a dat ziaristului francez Gilles Schiller un interviu care a fost publicat în ziarul „Liberation” (Paris) având următorul cuprins:

*

Liberation: Cum reacționează un intelectual care trăiește sub un regim de dictatură proletariului?

M. Dinescu: Există o glumă care circula la noi de aproape douăzeci de ani. Este vorba de o experiență făcută sub regim socialist cu un soarece intelectual, un soarece muncitoresc și un soarece țărân. Supuși aceluiași experimente și tratați în același condiții de laborator s'a constatat, după un anumit timp, că soarele țărân și cel muncitoresc începeau să se îngroșe și aveau semne de optimism în timp ce soarele intelectual arăta cam bolnav și nervos. A fost deci întrebat dacă, prin întâmplare, a fost subalimentat. „Nu - a răspuns el - am fost alimentat ca și ceilalți dar mie din când în când îmi arăta pisica. „Așa fiind situația, între timp, s'a democratizat acum pisica se arăta la toți.

Alergia la intelectuali a ieșit din modă. Până în 1950 cine purta pălărie era etichetat drept burghez și risca să fie trimis la „reeducare”. Conform dialecticii marxiste lucrurile au evoluat și după cum în România nu se mai consumă cafea tot așa a apărut și erza de intelectuali. Complexele noastre de pe timpuri s'au transformat în complexe de superioritate. Acum tovarășii posedă colecții de pălării engleze, doctorate, diplome universitare și sunt mai docti în materie de istoria fotbalului decât în materie de marxism. Unii dintre acești colecționari își închipuie că „Manifestul Comunist” al lui Marx a fost un fel de foaie volantă clandestină pe care bărbosul o lipsea noaptea pe ziduri. Specialiști în toate, acești noi reprezentanți ai luminilor au învățat pe țărani cum să țină o lopată, pe muncitori cum să bată un cui și pe scriitori cum să scrie de la dreapta la stânga.

Liberation: Se vorbește de o anumită somnolență a intelectualilor în țara Dumneavoastră. Cum se explică aceasta?

M. Dinescu: Condițiile pentru înnerearea ființei ideale se iernază profesional în toate domeniile. Ultima Conferință națională a scriitorilor s'a ținut în 1981 deși în statutele Uniunii scriitorilor este specificat că scriitorii trebuie să se reunească cu majoritate la fiecare patru ani pentru alegerea prin scrutin secret a noii conducători. Numai că scriitorii de profesie nu sunt autorizați să se reunească dar în schimb poartă țărâni amatori sunt actualmente reușii pentru că să danseze sârba în crupa festivalului „Cântarea României” tocmai pentru a demonstra că amatorismul a devenit cheia de boltă a epocii noastre. În 1981 Uniunea noastră numără o mie trei sute de membri. Ea nu mai are în prezent decât aproape o mie: aproape 150 au emigrat iar ceilalți 150 sunt morți. Chiar dacă jurnalele sunt folosite doar ca hârtie de ambalaj iar pădurea de antene ale televiziunii care acoperă București și îndreptată spre Moscova sau Sofia, echipa diriguitorilor nu vrea să șteie nimic de asta. Pompierii culturali încercăm și în interiorul Ministerului de interne nu au decât o singură obsesie: să-și mențină fotoliile. Pentru aceasta sunt gata să extirpeze cea mai mică licărire de liberalism, să oprească orice cărți valoroase și scenarii de film autentice, îngroziiți de ideea unei ipotetice revenirii a gândirii rezonabile în viața zilnică.

Liberation: Au avut până în prezent putine reacții individuale la toate acestea?

M. Dinescu: Intr'un anumit fel lagătele a fost instituționalizată. Sunt instituțiile care prin intermediul conducătorilor oficiali - deveniți meșteri în tracărea realităților - vorbesc în numele persoanelor particulare. Opinia personală a fost abolită. Orice tentativă de a anunța adevăruri neplăcute (ca și când adevărul plăcut ar zbura spre țările calde) este considerată fără discuție ca o erzie și imediat sancționată. Când se citește textul Constituției ai impresia că ai deaface cu o poveste minoană lecită din „O mie și Una de Nopti”. Căci nu numai drepturile fundamentale ale Omului n'au drept locativ în România, dar chiar organele presupuse să le apere, presa și justiția - fără să mai vorbim de poliție și de Securitate - s'au transformat în instrumente de intimidare și de teroare asupra populației. De aici vine cea revoltă mută a străzilor, spația acestui popor meridional, cunoscut înainte pentru exuberanța și umorul cu care știa să-și facă viața mai dulce.

DISPERAREA CAZĂRMII CEAUȘESCU

Liberation: Cum suportă oamenii această atmosferă?

M. Dinescu: Nu există discurs prezidențial în care cuvântul „fericire” să nu fie chibzuit pe toate tonurile. Este suficient de a privi la membrii de partid aceste fețe sumbre și încruntate pe care adierea acestui cuvânt nu le-a atins niciodată; este suficient de a observa oamenii de rând care umplu găurile cu aerul lor neliniștit și frământat, cu sacii lor plini cu pâine, vestimentele lor cenușii care dau expresia fidelității lor suferite, sau acei voiajori înghesuși în autobuze sau piteonii turmentați de gânduri secrete pentru a concluda că poporul român nu este ceea ce s'ar putea numi un popor fericit. De ceea ce de ani pare că asistăm la proiecția unui film mut în care câteva milioane de figuranți interpretează niște roluri pentru care n'au nici cea mai mică vocație. Noi nu suntem oameni nordici, la noi se radea din toată inima, motiv pentru care eram câteodată taxați de „balcanism” căci sensul nostru pentru umor se răspândește la toate lucrurile, chiar la lucruri tragice. Astăzi surâsul a devenit o mărfa rară în România.

Liberation: Există o soluție a acestei crize care pare în România fără de sfârșit?

M. Dinescu: Ar părea ceva curios dar stalinismul a fost tot ce era mai profitabil pentru socialism; negarea persoanei ca scop în sine permitea ca oamenii să muncască în urmă ceea ce era foarte rentabil și eficient. Vreți să cunoașteți faimosul secret al piramidelor, un subiect despre care își frământă capetele istorici, arhitecți și matematicieni încă din timpuri nebuloase? Ei bine, iată-l: s'a dat ordin de a fi construite și ordinarul a fost executat. Asta-i tot. Există încă în zilele noastre un fel de socialism de cazarmă cu singura diferență că este numit alfel.

După virusul stalinist, convalescența socialismului, adică tentativa de a reveni la normalitate - ca aceea care se manifestă la ora actuală în unele țări vecine - n'au de ce să placă stalinismului de profesie care vâd o primărie și o slăbiciune de tip burghez în faptul că de acum oamenii refuză să muncască ca niște animale, că îndrăznesc să ceară sindicate libere, vor să se îmbrace mai vesel și colorat, cer sămbete libere și revendică dreptul de a zice „nu” acolo unde ar trebui pe drept să zică „nu”. Rivalizând cu Ghezu, conducătorii partidului au proiectat de curând să creeze un „om nou” în România. Din păcate zdrobitorul majoritate a populației se compune din „oameni vechi”, încă sensibili la foamă și la frig și incapabili de a face față austerelor și ghețoselor condiții de laborator necesare înregimentării celui „homo Caeusescu”, îngrășat de ideologie și înocent în retorica vulgară a propagandei. Redescoperirea de către conducători a unor sensuri pierdute din ura și sensul măsurii sau al realităților ca și renunțarea la misticismul partidului; iată ce ar putea reduce lumină pe fețele vechilor oameni care încă se mai consideră cetățeni vechii Europe.

Liberation: Tocmai se vorbește din ce în ce mai mult despre o „casă comună europeană”. Ce părere aveți despre aceasta?

M. Dinescu: Când la Paris sau în îndepărtata Moscova arhitecți politici schizează contururile unei eventuale case comune europene, noi putem încă de pe acum paria, și cu siguranță, că acesteia îi va lipsi o fereastră. România. În locul și la locul acestei ipotetice ferești văd vești împiedică de un zid în spatele căruia 23 de milioane de locuitori așteaptă apăsător o reușire oficială cu acest nou continent. Dacă aveți în vedere că o scrisoare expediată din Paris sosește la București - îndelung citită - patruzeci și cinci de zile mai târziu (dacă sosește!) suntem îndreptățiți să ne întrebăm dacă mai facem parte din Europa.

România, despre care se spunea aldată că era o insulă de latitudine într-o mare slavă a devenit în aceste timpuri o insulă în propriul sens al cuvântului și nu numai din punct de vedere al geografiei lingvistice ci și din punct de vedere al geografiei existențiale. O insulă înconjurată din toate părțile de apele agitate de reformismul politic din care (ape) autohtonii visează să guste chiar dacă ar fi numai să-și înmoaie buzele în acest elixir miraculos care se etichetează „glasnost” și „perestroika” capabile cum s'ar părea să reînvie cadavru socializmului dar care sunt înșasi cu hotărâre de

o parte ca atunci când, copii, eram puși în gardă contra diabolice băuturi Coca-Cola, înfățișată ca un stupefiant produs direct din Statele Unite. Deviza „Spune-mi cine îți sunt vecinii și eu îți voi spune cine ești tu”, nu mai este valabilă pentru că imaginația terifiantă a Puterii poate, într-o singură noapte, să ridice între România și lumea civilizată un zid mult mai impozant decât cel din Berlin, poate să dărâme un oraș cu tradiții europene pentru ca să se mândrească cu acele plăcinte de beton - adevărate pagode staliniste -, poate, prin acea calamitate pe care o reprezintă giganticele combinate chimice să otrăvească aerul, apa și pământul... Toate acestea pentru a constata că după aproape o jumătate de secol de zbor socialist ne-am ales în schimb cu ceva din paloare asiatică: copii cu tenul palid din cauza subnutriției, părinți cu ochii micșorați de ură și disperare.

Liberation: Totuși, în Occident (lumea) se interesează din ce în ce mai mult de România. Cum vă explică aceasta?

M. Dinescu: Pentru că pe aici domnește un fabulos exotism social: sinuciderea acelor care nu se pot sacrifică dându-și foc în piața publică din cauza lipsei de chibrituri, acelor care nu se pot spânzura fiindcă nu găsesc nici frânghie nici săpun, este Bucureștiul în curs de a deveni primul oraș laic al Europei, unde poliștii sunt mai numeroși decât pombierii și unde traficanții au reușit să impună o nouă monedă: țigaretile Kent. Este deosebit de bolnav gigantulul care masoară feticărea omului în metri cubi de beton; este acest teritoriu absurd unde grănicierii își îndreaptă urmele către interiorul țării, unde grăul se culege la televizor pentru ca apoi să puzurească pe câmpuri, unde muncitorii sunt numiți „proprietari” pentru ca să li se vândă ceea ce după Constituție le revine pe drept instrumentele de lucru. Conducătorii de tramvai sunt obligați să-și cumpere tramvaui, sonderii, sonda și țărâni prispă care se află în curtea lor. Spuneri acolo unde vă duceți că Dumnezul i-a pârșit pe români.

Liberation: Se pare că Gorbaciov reprezintă acum o speranță pentru România?

M. Dinescu: România a privit de totdeauna cu spaimă spre Est, un sentiment care se explică istoric din partea unui popor situat la periferia unui Imperiu. În al doilea rând stalinismul nu a venit din Holonulul ci din silozurile ideologice ale Kremlinului.

Ani întregi ni s'a spus cănd pe soptite, cănd pe oculte că sistemul se va liberaliza dar că asta era împiedicat de „ursul din Est”. Și populația a crezut-o. „Trupele sovietice fac manevre la frontiera română”; aceasta era leit-motivul cu care autoritățile ne împiau urechile de fiecare dată când noi încercam să ne mișcăm cât de puțin. Eu nu știu dacă Gorbaciov este considerat de popoarele de dincolo de Prut drept un tar bun, dar pentru milioane de oameni care în Polonia, Ungaria, Bulgaria, Cehoslovacia, RDG și România au tăcut cu umilitate timp de zeci de ani Gorbaciov reprezintă „buna veste”, el este privit ca un mesia al socialismului cu față umană.

Liberation: Revoluția muncitorilor de la Brasov, în 15 Noiembrie 1987, n'a avut nici o urmare. Pentru ce?

M. Dinescu: „Bagă de seamă să nu te calce o mașină!”, „Nu uita că ai copii!”, „Bagă de seamă să nu fi expulzat!”, iată ce-ți spun cei mai buni prieteni în momentul în care le împărtășești ideea de a trimite autorităților un memoriu despre starea dezastruoasă a culturii. Un venerabil prozator, autor de romane cărora le poți învidia popularitatea a răspuns la invitația de a participa la un astfel de memoriu: „L-aș fi semnat din toată inima dar, la vârsta mea, mi-e teamă că n'as putea rezista la bătăile din subsolurile poliției”. Cum este posibil ca un artist de 80 de ani să se înfricoșeze de un astfel de deznădămintă sinistru când noi nu ne aflăm într-o țară fasciistă ci într-o țară socialistă? Și cum se face că milioane de oameni au ajuns să vorbească pe soptite în propriile locuințe? Putine popoare au vocația martirului. După Brasov s'a pus în circulație zvonul că inițiatorii revoltei au fost supuși izraeliorilor. Cine poate să știe? Pentru a tăcut. Justiția nu are numai ochii legați dar deosebite și gura astupată. Teama de a muri este mai mult umă decât amănunț.

DAN DEȘLIU

SCRISOARE DESCHISĂ

- fragmente -

Domnule președinte,
După patruzeci de ani, folosesc un mod de a mă adresa diferit de cel de tovarăș. Pare mai cinstit. Cei pe care-i călcați în picioare și de zi și noapte fi tovarășii cu cei care-i călcați în picioare.

Dumneavoastră credeți că sunteți mai presus decât toți ceilalți. Folosec un anumit post de radio și nu Radio București. Este cunoscut că scrisorile directe nu ajung la dumneavoastră. V-am trimis în iulie 1988 ceva cu referire la sate. După aceea am avut probleme cu poșta și cu telefoanele.

După cum știți, am pornit în 1945 pe un drum care proclama un itinerar și obiective total diferite. Dacă am fi știut că drumul duce la actuala situație, dacă am fi știut că în locul monarhiei ereditare vom beneficia de o dictatură inflexibilă, m-aș fi alăturat fără ezitare celeilalte părți. Ca unul pe care l-a învitat chiar să colaboreze la ceea ce părea că aveai intenția să faci la începutul lui 1965, trag concluzia că am nu numai dreptul, ci și obligația să vă spun în mod public următoarele:

Domnule președinte, suntem la capătul puterilor, răbdării, al absurdului multilateral dezvoltat, datorită unei viziuni aberante a realității. Dumneavoastră credeți că sunteți nu numai șeful suprem, nu numai dictatorul, nu numai împăratul și părintele națiunii, dumneavoastră ați stabilit pur și simplu că sunteți proprietarul României: al soluției și al subsolului, al apelor dulci și sărate, al aerului, al celor în viață și al morților. Al adevărului și al dreptății. Dumneavoastră sunteți misticii ireductibili. Sinteți profund convins

în Occident circula sloganul: „Mai bine roșu decât mort!”

M-am întrebat mai înainte de ce artiști tac? Fanații și kamikaze n'au fost niciodată prea numeroși pe meleagurile noastre. Chiar și poezii noastre au fost buni părinți de familie în papuci de casă și puteau, în plină monarhie, să scrie în toate liniștea articole sau versuri antimonarhice. Când timpul surdă se întâmplă că unui dintre noi se dovedesc realități și curajul dar lașitatea și joscina ne copleșesc din nou când vremea se strică. Lumea s'a obișnuit să vegeteze așteptând dărămarene statului, căci asta e socialismul: o continuă demolare de statul. În anii 1950 a fost distrusă opera de artă a sculptorului Mestrovici, statuia Regelui Carol, fondatorul României moderne; într-o noapte a dispărut gigantică statuie a lui Stalin; în 1968 a fost topit bustul lui Gheorghiu-Dej; în 1970, Vasile Roaită, erou al tineretului comunist, a fost rădănit, retras din parcurile publice descoperindu-se în arhive că numele lui figura pe listele de plată ale poliției. Se pare că în România există multă marmoră, dar și multă, multă răbdare.

Liberation: Mulți intelectuali n'au această răbdare și preferă să părăsească țara.

M. Dinescu: Nevroza colectivă care a cuprins populația a făcut ravagii și în rândurile artiștilor marginalizați, umiliți, constrânși la duplicitate, condamnați la o sinucidere lentă. În România, adevărul siluit merge cu capul spart cum se zice, scriitorii ne mai putând fi calificați drept chirurși ai realității, sunt mutați la secția de cosmetică a Puterii, destinați la poleirea urtului, la mascarea minciunii, la glorificarea medicrității. Complexele specialiștilor compromisi s'au reactivat făcându-i agresivi față de cei ce se depărtează de corul poeziei de curte. Pentru a supraviețui sunt două soluții: a accepta o viață de privațiuni în speranța ipotetică că aceste manuscrise vor ieși într-o bună zi din sertare, sau emigrarea. Exilul exterior este, în cele mai multe cazuri, consecința exilului interior. Dar, oricum, nimic nu poate fi mai tragic decât a vedea pământul românesc depopulat de artiști lui care au fost totdeauna sursa acestui pământ.

Liberation: Ce s'ar întâmpla dacă, într-o bună zi, Caeuscu ar dispărea?

M. Dinescu: Un astfel de lucru este imposibil. El nu poate să dispară fiindcă soția lui e Nemuritoare.

că aveți o putere supraomenească. Cum altfel puteți explica faptul că deși nu aveți pregătire ca specialiști, dați totuși indicații în toate direcțiile: țărânilor cum să semene, proiectanților de la orașe cum să proiecteze, constructorilor cum să construiască, metalurgiștilor, pictorilor, lucrătorilor din comerț, jucătorilor de fotbal, invățătorilor. În 1965 spuneai într-o cuvintare că niciodată nu a fost și niciodată nu va fi o ființă atotștiutoare. Dar iată că ați ajuns la ideea că acest fenomen a devenit realitate în persoana dumneavoastră. Rezultatul? Un adevărat dezastru național! Ne luminăm casele cu becuri egale cu o luminare, în timp ce pe șantierul de construcție al palatului republicii ard torente de electricitate. Televiziunea și presa sunt proprietatea familiei dumneavoastră. Am ajuns, mai precis, dumneavoastră ați ajuns să vindeți oameni pentru mărci și dolari. Acest lucru înseamnă probabil soluționarea problemei naționale! Dar copiii? Poate că nu vi s-a adus în atenție că copiii sînt vinduți pentru frânci francezi, lire italiene etc. Copiii, fiii și fiicele țării!

Dumneavoastră, ca și mine, am fost născuți în timpul regelui Ferdinand. Am avut ocazia nu o dată să-l văd pe urmașul său, Carol al II-lea, plimbându-se pe Calea Victoriei, cu un pieton, însoțit de doi sau trei membri ai gărzii sale personale. Iar astăzi, apropierea automobilului prezidențial este precedată de sirene...

În numele poporului sînt puși în practică tot felul de abuzuri: încălcarea legilor, a Constituției, violarea corespondenței, nerespectarea deliberată a obligațiilor asumate prin tratate internaționale. Înseamnă Constituția țării pentru dumneavoastră altceva decât un petec de hîrtie? Dacă ar fi astfel, buldozerele nu s-ar năpusti zi și noapte asupra caselor individuale din satele țării, prinse în „Planul de sistematizare”. Ne-ai pus pe toți sub guvernarea friții. Ai reușit să ne terorizezi pe toți și totuși vrei să vă mențineți dreptul de a fi „cel mai iubit fiu al poporului”. Imposibil! Frica nu poate sta alături de iubire! Organele repressive au transformat țara într-un lagăr de concentrare în aer liber. Refuz să fiu tratat ca un gunoi, care trebuie ascuns undeva cînd „boierii” străini vin în vizită. Probabil n-ați fost dumneavoastră cel care l-am văzut în urmă cu ani, jurînd cu mina deosebită pe Constituție, declarînd-o inviolabilă, alături de celelalte legi ale țării. Sau poate că n-avem dreptate să mai susținem că dreptul de proprietate individuală este garantat de lege? Pentru că altfel nu-mi pot explica distrugerea sistematică a mai multor clădiri de însemnă valoare arhitecturală și istorică, aparținînd întregii culturi europene. Uimitor este că în patrimoniul național au intrat mai multe cărți lipsite de valoare, în timp ce mănăstirea Văcărești a fost demolată. Și toate acestea pentru a face loc unor construcții inutile și urite. Și nimeni nu are voie să protesteze. Este motivul pentru care eu am refuzat să mă alătur echipei pe care ați pregătit-o în 1965, pentru că mi-am dat seama că dumneavoastră n-aveți nevoie de oameni care să vă sfătuiască, pentru că dumneavoastră aveți nevoie doar de propriile opinii.

Am avut un prieten, Gheorghe Ursu, care a fost ucis de securiști zeoși, pentru că și-a scris în intimitate jurnallul. Doina Cornea n-a făcut altceva decât să-și exprime opiniile garantate de legile țării. Eu nu mă consider un dușman sau un dizident, ci doar un om care are alte idei și păreri. Eu nu voi putea fi umilit în felul în care au fost umiliți Ana Blandiana și Aurel Dragoș Munteanu, pentru că eu nu mai public de multă vreme, fiind de părere că un scriitor nu poate să dea tiparului doar pagini care nu au vreo legătură directă cu realitatea și viața romanului de acum.

In luna Martie a.c., a parvenit secției din Londra a organizației «amnesty international» următoarea scrisoare din România:

Stimați domni,
ținând seama de contemporaneitate, noi înșine în calitate de slujitori ai presei, ai trebui să ne apărăm atribuțiile de ziaristi, să exprimăm realitățile vieții, să exprimăm opiniile noastre și ale conștientelor noastre. Să facem publice abuzurile regimului Ceaușescu, agresivitatea zilnică, să descriem mizeria morală și materială, etc., etc., fapte cunoscute și de noi, dar și de dvs.

Din păcate, nu putem face nimic din acestea, deoarece mijloacele practice sunt în puterea conducerii. De aceea ne vedem obligați să vă rugăm pe dvs. să le faceți publice și să vă solidarizați cu colegii noștri, ziaristi Mihai-Petre Băcanu dela cotidianul România Liberă, absolvent al Facultății de filologie, Anton Uncu, ziarist la același ziar, absolvent al Facultății de filologie, și Mihai Creangă, ziarist la revista România pitorească, absolvent al Institutului de artă dramatică, critic teatral, și Alexandru Chivoiu, linoטיפ. Ei au fost arestați inițial de organele securității în perioada 25-27 Ianuarie 1989. În prezent ei sunt în stare de arest, anchetați de securitate și procuratura militară a municipiului București. Sunt lipsiți de apărare, maltratați fizic și moral, fără dreptul de a avea un apărător legal, fără contact cu familia, în condiții de hrană și igienă inimaginabile.

Acuzația este aceea de a fi imprimat și difuzat manifeste cu îndemnul de a opune rezistență lui Ceaușescu și celor din jurul său. Continutul manifestului cuprindea și aprecieri la adresa politicii de început a actualului regim, dar și expresia dezamăgirii, deoarece regimul Ceaușescu s'a desvoltat ca un regim de oprimare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, ca un regim al corupției, al frigului și foametei, obligând poporul român la cultul persoanei conducătorului și al soției sale. Acțiunea celor trei ziarști s'a autointitulat "Acțiunea R", iar manifestul purta motto-ul "morburi puterii". Arestarea lor a fost însoțită de percheziții, în noaptea. Au fost confiscate materiale și manuscrise, au fost interogați membri ai familiilor, soțiile și copii.

Vă rugăm în mod călduros, în numele solidarizării de breaslă, în numele omiei și al dreptății, să protestați energic împotriva acestui nou abuz al regimului Ceaușescu.

Vă rugăm de asemenea să ne înțelegem, cel puțin în parte, că ne este greu, ce mustrări de conștiință avem, ce coșmaruri, căte nopți nedormite și suiciu, când scriem despre "Genul Carpatilor", "omul planetar", "eroul între eroii neamului", în articole comandate și obligatorii.

Ne mângăiem în parte, știind că aceste articole, sau nu sunt citite, sau nu sunt crezute. Dar e slabă această mângăiere în fața faptului că ne prostim, că mințim și înșelăm, că abdicăm dela cererile profesiei de ziaristi!

Incercați să ne înțelegem!
Vă rugăm îmbrățișați ideea apărării colegilor noștri!

Faceti cunoscut apelul nostru, îndemnați presa, posturile de radio și televiziune, guvernele și organizațiile pentru apărarea presei libere și a drepturilor omului din toate țările lumii să facă cunoscut cazul celor trei ziarști români arestați la București.

Nu mai o astfel de acțiune din partea dvs. va influența sentința. Procesul va avea loc în următoarele 2-3 săptămâni și se va ține cu ușile închise. Incercați să trimiteți reprezentanți.

București, Martie 1989
Semnat: Un grup de ziarști români.

Victor FRUNZA

TE SALUT, DOINA CORNEA!

Curajoasa militanță pentru drepturile omului din România, profesoara DOINA CORNEA, a fost aleasă de FUNDATIA DANEZA A PACII, ca laureată a premiului pe 1989, acordat anual de această instituție de prestigiu.

Intrucât titulara premiului se află în conflict cu regimul din România și o deplasare pentru a intra în posesia distincției nici nu este de închipuit, laureata a fost reprezentată de fiica domniei sale, Ariadna Combes, ale cărei interviuri, declarații, privind situația din țara noastră, au apărut în aceste zile în majoritatea ziarelor daneze de mare tiraj, suplinind absența titulară.

Și posturile de radio care emit spre România, în special Europa liberă și Vocea Americii au acordat în programele lor un spațiu larg acestui eveniment. "Vocea Americii" a transmis în programele sale din 13, 14 și 15 martie cr. o amplă relatare a evenimentului de la Copenhaga, datorat Ancăi Giurcescu, un interviu cu Ariadna Combes, realizat de Dorin Tudoran și un interviu cu Victor Frunză, realizat de Horia Pușcașu.

Reproducem mai jos declarațiile lui Victor Frunză, difuzate de postul de radio "Vocea Americii" la 14 martie, ora 19.30 (ora României).

Sub o formă sau alta, în ultimele luni, pagini întregi din diverse gaște daneze s-au ocupat de România. La aceasta a contribuit și valul fără precedent de români, care încercând să scape cu orice preț de coșmarul realității ceaușiste, numai să scape, s-au refugiat în Ungaria. Surse diferite dau cifra de treizeci de mii de români, care s-au aflat în țara vecină. Dar chiar dacă numărul compatrioților fugiți în Ungaria ar fi numai pe jumătate și tot ar fi enorm, ilustrând fără cuvinte și comentarii situația drepturilor omului din țara noastră. Vremuri de bejenie fără precedent! Iar cind un număr minim din aceștia, 230, au ajuns din Ungaria în Danemarca, un asemenea refugiu în bloc a atras atenția opiniei publice daneze asupra României.

Prezența unui asemenea grup compact de români în Danemarca, a fost însoțit timp de vreo două luni de un suspans, chinător pentru ei, întrucât autoritățile se gîndeau ca majoritatea s'au fiefeciată înapoi. Piaza rea a trecut, totuși pînă la ultimul au fost acceptați, iar emoția a avut oarecum partea ei - ca să zic așa - pozitivă: presa, televiziunea, radioul s-au ocupat mai mult de România, monstruoasă realitatea regimului de dictatură fiind demonstrată cu fapte concrete. Iată de ce se poate spune că premiul decernat disidenței române a venit pe un teren pregăt, propice receptării problemelor de care, ca români, suntem cu toții frîntinați.

Premiul decernat disidenței române reprezintă un sprijin univoc pentru cauza la care Doina Cornea s-a angajat într-o luptă înegală. A te împotrivi dictaturii este întotdeauna temerar, forțele fiind zdrobitor de inegale. Cu atît mai de admirat este această curajoasă doamnă!

Aș vrea să mai subliniez o semnificație, luminată în special nouă, românilor. Protestul doamnei Cornea, la care s-au alăturat și alți disidenți, la demolarea miilor de sate din România, denotă faptul că opoziția față de dictatura persoanei și practiclele ei inegalitäre, este tot mai bine articulată, tînzînd să cuprindă reprezentanți din toate straturile sociale. De la marea demonstrație de la Brașov, din 15 noiembrie 1987, la disidența

individuală, iar în ultimile zile la condamnarea dictatorului, venit din partea unui grup compact de veterani, foști responsabili ai partidului, toate aceste semne - bune - interesează astăzi într-o măsură mai mare occidentalul decît, să zicem, acum 10-15 ani. Iar reacția lui este acum cea normală, lipsită de contradicții din acea perioadă. Decernarea acestui premiu este ilustrarea faptului că opinia publică daneză, organizațiile politice, presa încep să fie sensibile și să-și pună întrebări în legătură cu ceea ce se petrece în România.

În spatele doamnei Cornea se află numeroși alți disidenți, care trăiesc și gîndesc, scriu, suferă, caută o soluție pentru țoj, din România. Așa că felicitînd-o pe Doina Cornea pentru acest premiu, trebuie să urmă cu acest prilej tuturor celor care cu nume sau anonim se opun, multă rezistență!

Dorin să știe că nu sunt singuri, că suntem alături de ei. Te salut, Doina Cornea!

Intrebare: Victor Frunză, ce crezi despre diferența dintre "disidenți" și "opoziție"?

Răspuns: Intrăm într-o dezbatere filologică. Condițiile din țara noastră au făcut ca disidența să reprezinte pentru momentul actual o formă clară de opoziție.

Intrebare: Pentru că ai evocat Scrisoarea "celor șase", ce crezi că reprezintă ea?

Răspuns: Condamnarea venită din partea celor șase foști responsabili ai partidului are, cred, o dublă semnificație. Mai întîi că pentru prima dată foști conducători ai partidului se leapădă în public de stalinism. Este clar că o condamnare a dictaturii ceaușiste - aceasta fiind evident o formă de stalinism - necesită o asemenea depășire. Convenșea unui veteran, precum Constantin Părulescu, cel care a criticat de la tribuna Congresului al XXII-lea mascarada ceaușistă, este impresionantă. În al doilea rînd, are loc pentru prima dată o solidarizare a mai multor foști lideri, care se simt astfel responsabili de soarta țării. Este un semn bun, întrucît se creează astfel un precedent. Am convins că această scrisoare nu este decît un început. Vom mai auzi fără îndoială și despre alte evenimente similare.

popor, urarea de noi și noi succese în toate domeniile, multă sănătate și fericire! (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung: "Ceaușescu - PCR!", "Ceaușescu și poporul!")

Declarație închisă lucrările marelui nostru forum democratic.

Trăiescă Partidul Comunist Român - forța politică conducătoare, central vital al națiunii noastre socialiste! (Urale și aplauze puternice, prelungește; se scandează îndelung: "Ceaușescu - PCR!", "Ceaușescu și poporul!")

Glorie marelui nostru popor, liber și independent! Vișăză veșnică! În fericire, în comunism! (Urale și aplauze puternice, prelungește; se scandează îndelung: "Ceaușescu și poporul!", "Ceaușescu - eroism, România - comunism!")

Să triumfe pacea și colaborarea între toate popoarele lumii! (Urale și aplauze puternice, prelungește. Se scandează îndelung: "Ceaușescu - PCR!", "Ceaușescu și poporul!", "Ceaușescu - Pace!", "Stima noastră și mîndria - Ceaușescu, România!")

Toți cei prezenți în sală se ridică în picioare și ovacionează îndelung. Într-o atmosferă de puternică însufleșire și strînsă unitate, pentru Partidul Comunist Român, pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarșul NICOLAE CEAUȘESCU!

După ce s'a restabilit liniștea, discuțiile n'au mai fost prea libere, cu toată garanția - între timp picicitorul de fîscă - care ține de constituția unei asemenea instituții. Interesant este că și toată - să nu mai vorbim de lexie - toată participanților la discuțiile care au urmat la vechea doamnă democratică, a fost oarecăr arhic. Frazele-aliu au adunat nori negri asupra Bucureștilor, iar Piața Craiului s'a plecat. Cum acest fenomen pare a fi în această regiune specific (poveștile adunate sunt macabre, respectiv iraționale), rugăm vizitatorii oficiali și pe cei liberi profesioniști să cerceteze la surse!

Vor fi reușit vizitatorii să priceapă tăleul celor de mai sus, ei, care vor fi știut multe despre ciomă, cutremure, războaie, bu chiar încălucse? Dar ce-au deslușit?

PRIMIM:

Din partea Societății Internaționale pentru Drepturile Omului (IGFM) Secția germană (Frankfurt/M). Comitetul de lucru pentru apărarea și respectarea Drepturilor Omului în România.

Intemeierea unei secții a I.G.F.M. în Ungaria. Primire la Președintele Parlamentului maghiar Dr. Matyas Szuros. Budapest/Frankfurt am Main, 20 Martie 1989

Ungaria va fi prima țară, membră a Pactului de la Varșovia, în care va funcționa o secție națională a Asociației Internaționale pentru Drepturile Omului (I.G.F.M. Frankfurt/Main)

Una dintre cele cincisprezece grupări de militanți pentru drepturile omului se constituie acum, la Budapesta, în grup pregătitor. La reunirea de constituire au luat parte personalități cunoscute, ca de pildă v.d.ve ministerul apărării, Pal Maleter, executat după revoluția din 1956, ca și reprezentanți ai unor grupe independente, ca de pildă Forumul Democratic Maghiar (M.A.F.) sau grupul de artiști plastici cunoscuți sub numele "Icononcu".

Președintele ales al Parlamentului maghiar, la 10 Martie 1989, Dr. Matyas Szuros, a primit la sfîrșitul săptămânii trecute un grup de membri ai I.G.F.M., în clădirea Parlamentului de la Budapesta.

La convorbirea de o jumătate de oră au luat parte purtătorul de cuvînt al grupului pregătitor al I.G.F.M. în Ungaria, ziaristul Szabo Szekeres (Budapesta), președintele Comitetului de Lucru Ungaria al I.G.F.M., Johann (Janos) Blumgrund (Viena), ca și președintele Secției Austria al I.G.F.M., Katarina Grieb, (Viena).

Președintele Parlamentului maghiar, Szuros, s-a informat detaliat asupra telurilor și metodelor de lucru al I.G.F.M. El a salutat apoi cu căldură inițiativa și iminenta constituire a unei Secții a I.G.F.M. în Ungaria și și-a exprimat convingerea că și guvernul maghiar apreciază pozitiv această constituire. În mod sigur autoritățile maghiare competente sunt gata să colaboreze pentru soluționarea cazurilor de încălcare a drepturilor omului.

Vineri, 17 Martie a.c., Laszlo Szekeres și purtătorul de cuvînt pentru presă al Secretariatului Internațional al I.G.F.M., John Ziegler (Frankfurt) au informat, în cadrul unei conferințe de presă la Budapesta, asupra modalităților de constituire a Secției I.G.F.M. din Ungaria.

Interesul mass-media maghiare pentru acest fapt a fost deosebit de viu. Principalele ziare ale Ungariei au informat prin articole ample, despre activitatea I.G.F.M. și începuturile acesteia în Ungaria.

Pînă la sfîrșitul verii acestui an constituirea unei Secții a I.G.F.M. în Ungaria trebuie să fie formal terminată. Ea va fi arunci a 15 secție națională a I.G.F.M.

Grupul legal al I.G.F.M. există încă din anul 1987 la Moscova și la Leningrad.

I.G.F.M. a fost fondată în 1972 la Frankfurt/Main ca o inițiativă umanitară, care astăzi se ocupă de victimele încălcării drepturilor omului, respectiv de asigurarea drepturilor fundamentale ale omului în aproape 50 de țări.

Criza din domeniul medico-sanitar românesc
Catastrofala lipsă de medicamente
seceră mii de vieți omenești București/Frankfurt am Main 24 Martie 1989

Starea catastrofală a aprovizionării românești a ajuns să creeze actualmente și o criză deosebită în domeniul sanitar.

După cum relatează I.G.F.M. (Frankfurt/Main), din multiplele ei contacte cu persoane din România, reiese o serie de informații, care atestă seriozitatea situației în acest domeniu.

Lipsa de medicamente este deosebit de acută pentru bolile de inimă, diabet și nervi, numărul celor în pericol de moarte în acest domeniu crescînd simțitor. La oficiile vamale din Sibiu și București, conform mai multor surse informative, sunt blocate tone

FINAL FERICIT ÎN CHESTIUNEA REFUGIAȚILOR DIN DANEMARCA

În numărul său trecut, *Curentul* a relatat avaturile refugiaților români ajunși în Danemarca, venind din Ungaria și pe care autoritățile daneze intenționau să-i trimită înapoi.

Problema lor a avut în final o soluție fericită: toți cei 230 de români au fost acceptați ca refugiați. La această oră toți au primit azilul și au părăsit cantonamentele în care așteptau cu sufletul la gură o decizie. Compatrioții noștri au fost repartizați în trei orașe importante: în Esbjerg, Viborg și Aalborg sau în mici localități din preajma acestor municipii, unde au și început cursurile de daneză, marcînd intrarea în perioada de integrare.

O mențiune specială: în unele localități, grupurile de români au fost așteptate la sosire de municipalitate și localnici, întîmpinate cu căldură, spunîndu-li-se "Bine ați venit!", primirea lor în acest mod reprezentînd o premieră absolută, uimind și contrazicînd orice se știa pînă astăzi despre atitudinea față de refugiați în genere. Este posibil să fie și o reacție specific daneză la ceea ce se întîmplă astăzi în România.

Coresp.

de medicamente, provenite din livrările occidentale. Aceste informații însă nu pot fi obiectiv verificate, dat fiind condițiile politice totalitare, care domnesc în România.

Conform unei știri, primite la I.G.F.M., din partea unui medic din Sibiu, aproape două treimi din numărul deceselor cunoscute de el acolo au fost înregistrate printre oameni încă tineri. Această informație coroborată cu alte informații din diferite surse din România arată că situația se datorează lipsei de medicamente și de accesorii medicale (bandaje, suturi, substanțe dezinfectante) atît în clinici cît și în alte așezăminte medicale.

Au fost confirmate și știrile conform cărora o ambulanță nu se deplasează, în caz de urgență, decît dacă bolnavul este sub vîrstă de 60 de ani.

Deosebit de gravă este și situația celor cu maladii cronice, coroborată cu penuria generală de medicamente din România, cît și cu lipsa de măsuri de protecție al locului de muncă sau cu poluarea mediului înconjurător. Din diferite localități au parvenit informații, referitoare la creșterea numărului celor cu afecțiuni renale, tulburări circulatorii sau boli de piele. Sunt cunoscute cazuri concrete, în acest sens, provocate de instalațiile chimice din Copsa Mică în Transilvania.

Comunicatul de presă, referitor la expedierea și primirea de medicamente în România, atenționează că, în deosebi, livrările în cantități mari sunt reținute de autoritățile vamale românești.

Expedierile de pachete mici, se fac în continuare și este recomandabil, ca beneficiarii, să confirme expeditorilor, primirea lor, pentru a se putea urmări mai bine situația reală.

Demonstrația de protest la Budapesta împotriva dictaturii din România
Budapesta/Frankfurt/Main 24 Marti 1989

La Budapesta, pe data de 23 Martie a.c. (Joia Verde din Săptămîna paștilor, la catolici), au avut loc, cu ocazia împlinirii a 24 de ani de la preluarea puterii în România, de către Nicolae Ceaușescu, diverse manifestații de protest, la chemarea mișcării de opoziție "România Liberă".

Astfel, în după amiaza zilei de 23 Martie a.c., în Parcul Prieteniei romano-maghiare, s-a pîrșat un minut de reculegere, în memoria unui român, care și-a dat foc la Brașov, pentru a protesta, împotriva politicii criminale a lui Ceaușescu.

Șapte cetățeni români, aflați în exil la Budapesta (patru români și trei unguri) afiliați grupării "România Liberă", au semnat un apel în numele acestei grupări, cerînd tuturor celor care trăiesc în România, români, maghiari, germani, ca la data de 23 Martie a.c., să poarte îmbrăcăminte de doliu.

Toți refugiații din România, aflați în Ungaria, urmau, ca la 23 Martie să transmită proteste și telegrame de doliu. Ambasadei române, din țara gazdă.

*

NOUTĂȚI LA EDITURA "NORD"

Valentin Lustig

Piramida lui Mulgăreanu

Ținîndu scriitor Valentin Lustig și-a scris romanul cu mult înainte ca în realitate să se petreacă întâmplările relatate în această halucinantă carte. Din nou ne aflăm într-o lume gen Orwell sau Kafka.

Pentru a nu divulga mai mult decît trebuie din cele ce se petrec în romanul *Piramida lui Mulgăreanu*, vom spune doar că nebulul titular și cu puteri nelimitate s'a decis să-și ridice un monument sub forma unei piramide uriașe. Cum nu are cărămizi suficiente pentru înălțarea acestui proiect "mare", a ordonat demolarea orașelor și satelor transilvane, dînd astfel cărămizilor o utilitate... istorică.

175 de pagini, 18 DM sau corespondentul în altă valută. Pentru USA, Canada, Australia - 12 US\$.

NORD
Victor Frunză
Postbox 1457
DK-8220 Brabrand

**

EDITIE BIBLIOFILĂ EMINESCU POEZII -antume, postume-

(Editia reproduce, pentru prima dată în contextul creației marelui nostru poet, și poezia DOINA, cenzurată în România în toate volumele de la 1944 pînă astăzi).

LEGĂTURĂ DE PIELE CU VIGNETE

Peste 650 de pagini
Tipar de cea mai bună calitate
Tiraj strict limitat
Data apariției și probabili ziua expediției prin poșta către prietenii editurii care vor comanda cartea: 15 Iunie 1989.
Preț: Volumul propriu zice gratis! Legătura în piele: 140 DM, la care se adăugă taxele poștale. Plata se va efectua la primirea cărții.
Încadrările pentru volumele care se primesc în avans, pe adresa: EDITURA NORD, VICTOR FRUNZĂ, Postbox 1457, DK-8220 Brabrand.
Prețul pentru volumele comandate pînă la Iunie 1989, respectiv pînă la data apariției EDITIEI BIBLIOFILE EMINESCU:
volumul propriu zice gratis! Legătura în piele - 118 DM, la care se adăugă taxele de poșta. Design, acoperșul cărții volumului și înainte de apariția lui în luna Iunie 1989

DIN TERITORIILE OCUPATE

Radio Chișinău transmite

la 26 Ianuarie 1989:

Biroul CC al PC al Moldovei a examinat chestiunea cu privire la cazurile de încălcare brutală a ordinii publice care au avut loc la Chișinău în ziua de 22 Ianuarie 1989.

În hotărîrea adoptată se menționează că sub camuflajul lozincilor restructurării, renașterii conștiinței naționale, unele persoane, lipsite de răspundere, depun eforturi perseverente pentru destabilizarea climatului social-politic din republică, întreprind încercări de a băga zăncănie în societate, de a-i împărți pe oameni după criterii naționale. Ele folosesc adesea mijloace în contradicție cu legea, care pot duce la urmări imprevizibile.

La 22 Ianuarie 1989, un mare grup de participanți la clubul Alexei Mateevici a ținut o adunare și a desfășurat o procesiune nesancționată pe străzile Chișinăului. Pe parcurs, la acest grup s-au alăturat mulți trecători, inclusiv copii și adolescenți, paralizând circulația transportului în comun. Participanții la procesiune și-au permis chemări provocatoare și strigăte jignitoare la adresa conducătorilor organelor de partid și sovietice, au atășat pasiuni nesănușite. La cererea reprezentanților puterii de a înceta nelegiuirile nu s-a reacționat.

La ședința clubului, care a avut loc în aceeași zi, unele persoane pretinzând o așa zisă opoziție față de structurile existente ale puterii, au căutat să impună din nou vederi tendențioase în problemele istoriei, dezvoltării politice și socio-economice ale republicii. Au înaintat cerințe de orientare extremistă. Tot aici au fost răspândite știri provocatoare și scorniri cu privire la un asasinat care ar fi avut loc pe bază de relații între națiuni și la încercări de atentat la viața unor oameni, ceea ce a trezit un nou val de furi.

Aceste evenimente, care agită o bună parte din colectivele Chișinăului, au fost primite cu indignare de populația orașului. Lucrul acesta îl dovedesc numeroasele cuvinte de condamnare la adresa celor care încălcă ordinea publică, precum și ecourile care au sosit și continuă să sosească pe adresa organelor de partid, sovietice și a presei. Manifestările de felul acesta au devenit posibile ca rezultat al incertitudinii și al nehotărîrii prin nimic motivate a lucrătorilor de conducere ai orașului Chișinău și raioanelor ei, care în situația complicată ce se creează întârzie cu aprecierile justă a evenimentelor și faptelor și, ceea ce constituie esențialul, întârzie cu luarea măsurilor practice de neamănă. Organele de ocrotire a drepturilor din oraș s-au dovedit a fi incapabile să curme procesiunea organizată contrar legii și încălcările ordinii publice.

Biroul CC al PC al Moldovei a condamnat cazurile de încălcare brutală a ordinii publice, încercările unor persoane cu stări de spirit extremiste, de a îndemna pe oameni la acțiune în contradicție cu legea, anticonstituționale, de a atăta vraja între națiuni, de a destabiliza situația din orașul Chișinău și din republică. Procuraturii și Ministerului Afacerilor Interne ale Republicii Moldovenești li s-a dat însărcinarea ca, în conformitate cu legislația în vigoare, să examineze chestiunea răspunderii celor vinovați de acțiune contrară legii, care a avut loc în ziua de 22 Ianuarie, să elaboreze și să înlănuieși pași practici pentru sporirea operativității și eficienței măsurilor ce se iau contra acelor care turbură ordinea publică, să informeze pe larg despre aceasta opinia publică și populația.

Consiliul de miniștri al Republicii Moldovenești, Comitetului Executiv orășenesc Chișinău, tov. Platon, tov. Gura, li s-a propus să asigure respectarea strictă a modului stabilit de lege al permisiilor și desfășurării măsurilor de masă. Comitetului orășenesc, CC al Consomolului din Moldova, Ministerului Culturii al republicii, li s-a dat însărcinarea de a înlănuieși un sistem de măsuri urgente pentru activitatea cu clubul Alexei Mateevici, prin prisma regulamentului cu privire la asociațiile amatoare de tineret.

Biroul CC a obligat comitetele orășenești, comitetele raionale de partid, organizatiile primare de partid, ca în conformitate cu statutul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice să-i tragă la răspundere pe comunisti care au aluneecat de pe pozițiile principale de partid, mai operativ la cazurile de împăcitorism ideologic printre membrii PC al Uniunii Sovietice. Să reînnoiască în permanentă formele și metodele de muncă ideologică, politico-

educativă, să combată cu perseverență pasivitatea, lipsa de inițiativă, atracția față de sablon.

Urmează să fie apărute în mod principal orientările politice ale partidului, să fie dusă pretutindeni lupta cu manifestările de extremism, lipsă de răspundere și demagogie, să fie orientată mai activ inițiativa politică crescândă a oamenilor pe făgăvul faptelor practice, să fie afirmată la oamenii muncii, la populația republicii, înțelegerea clară a faptului că numai prin eforturi comune, în familia unică a popoarelor Uniunii Sovietice, numai printr-un înalt randament la fiecare loc de muncă, pot fi rezolvate problemele de actualitate ale dezvoltării sociale contemporane.

Biroul CC al PC al Moldovei se adresează clasei muncitoare, tărânnu colhoznic, intelectualității cu chemarea de a avea o atitudine plină de răspundere față de discutarea și rezolvarea problemelor. Manifestările extremiste, naționaliste, precum și manifestările sovietice, trebuie să fie deo o ripostă fermă în fiecare colectiv de muncă de către toți cei cărora le sunt scumpe idealurile restructurării și primenirii.

la 23 Februarie 1989:

O informație proaspătă sosită din sectorul de educație din sala judecătorească:

În ziua de 19 Februarie, la Chișinău, lângă monumentul lui Ștefan cel Mare, s-a făcut o nouă încercare de a organiza un meeting neautorizat. Un grup de cetățeni lipsiți de simțul răspunderii au provocat prin comportarea lor dezordină în zona Pieții Biruinței, au împiedecat funcționarea normală a transportului orășenesc. Reprezentanții organelor de ocrotire a drepturilor au rugat în repetate rânduri prin megafon pe participanții la acest meeting neautorizat să nu încalce ordinea publică însă fără niciun rezultat. Mai mult decât atât, printre cei adunați au apărut persoane care au început să scandeze lozinci instigatoare și jignitoare, li îndemna pe oameni să nu se supună dispozițiilor organelor de ocrotire a drepturilor.

Porând încă faptul că în cursul evenimentului [...], lucrătorii i-au reținut pe unii participanți activi la acest meeting. Ei au fost aduși la o unitate de serviciu a secției raionale a Ministerului Afacerilor Interne. Aici a fost stabilită identitatea persoanelor detinute și protocoale acțiunilor lor ilegale. Toate aceste materiale au fost transmise judecătoriei populare a raionului Frunze. Zilele trecute ele au fost audiate în cadrul unor ședințe judiciare. Examinând multilateral și obiectiv faptele expuse din materialele dosarelor respective, judecătoria populară a pronunțat sentința de aplicare a următoarelor sancțiuni administrative față de acești cetățeni:

Lui Strătarul, lăcătuș la fabrica Zorilor i s-a aplicat o amendă în sumă de 300 de ruble.

Lui Dandes, revizor la cooperativa Butoiști, Alexei, strungar la asociația științifică de producție Moldavhidromas, Boga Silie, electromontor în secția fațadei extraparlamentare de pe lângă secția raională Frunze a Afacerilor Interne, Kadușen, tâmplar la Direcția de reparat și construcții Nr. 19 a Asociației [...], Mălai, muncitor la Combinatul poligrafic, și Emilian, ajutor la asociația științifică de producție Moldavhidromas, o amendă în sumă de 100 de ruble fiecare.

Lui Bocancea, agent de colectări la Koopzagotrom din Dumbăveni, o amendă în sumă de 90 de ruble.

Lui Scutu, student la facultatea de educație fizică a Institutului pedagogic de stat "Creangă" din Chișinău, o amendă în sumă de 70 de ruble.

Față de Vuico, electrician la fabrica de produse de panificație Nr. 4 din Chișinău a fost adoptată hotărîrea de a-l sancționa pe linie administrativă sub formă de avertisment.

Toate hotărîrile judecătorești populare sunt definitive și nu pot fi atacate.

la 2 Martie 1989:

Să revenim la ședința extraordinară a Prezidiului Sovietului Suprem al Republicii. Corespondentul nostru a realizat un interviu în cadrul căruia se referă la una din problemele acum actuale ale vieții noastre spirituale.

Mai mulți ascultători ai radioului moldovenesc ni s-au adresat cu o rugămintă de a deveni membri ai Prezidiului Sovietului Suprem al Moldovei în problema care frământă azi întreaga republică, în problema frații.

E o problemă, a menționat Simion Kuzmici Grossu, care necesită timp pentru rezolvarea ei justă, multilaterală, dar chiar și aceste cerințe ale ascultătorilor denotă o grabă, o oarecare grabă, și am impresia că aceeași grabă și aceeași - poate - lipsă de informație stă la baza unor acțiuni care nu sunt admise de lege, a unor atitudini nelegitime, așa bunăoară cum au fost cele de dimineața trecută și care, pe bună dreptate, ne trezesc atât indignare cât și nedumerire, deoarece s-a spus clar că aceste probleme se rezolvă, și iată de ce, așteptând sfârșitul ședinței de azi a prezidiului, l-am invitat la microfon pe lociitorul președintelui, prezidiului Sovietului Suprem al republicii, Ion M. Moraru.

Craicnicul: Care e părerea dv. asupra acestei probleme și în special asupra acestor evenimente care au loc astăzi - pot ajuta ele sau pot din contră complica rezolvarea problemei?

Moraru: Problema limbii moldovenești, de fapt, e pusă la timp, și sper că ea o să fie rezolvată numaidecât în luna Martie, să fie prezentat prezidiului Sovietului Suprem de a se întîrî ca limba moldovenească să fie limbă de stat. Și iată noi, în momentul de față, suntem în luna Martie, și sperăm că numaidecât va veni vremea aceasta, ziua aceea, când noi om întîrî alfabetul și legea limbii moldovenești de stat. Iar seția Sovietului Suprem, care va avea loc în luna a.c., va întîrî legea limbii de stat și alfabetul latin. Eu am fost încrezut că poporul moldovenesc, oamenii din capitală, din republică, va înțelege lucrul acesta, că legea e lege și n-o să fie meetingurile acestea, oamenii o să se poarte frumos, cum ar trebui să se poarte o nație cultă. Și pe mine mă indignează lucrul acela că oamenii nu înțeleg că prezidiul Sovietului Suprem e ales de oamenii muncii, ai republicii, și ne rezolvă problemele acute la nivel. Și de atât aș chema pe oamenii muncii chiar din republică, din toată republica, să-și deie sâma de lucrurile acestea, să-și procedeze și să înțeleagă că nu ne face cinste nouă, că noi așa acționăm în momentul cînd alții ei dorit să acționăm mai calm, mai cumpănit.

Craicnicul: Deoarece, cred eu, n-ar trebui de irosit poate acele forțe care pe urmă o să treacă pentru a traduce în fapt aceste legi. Că se poate întâmpla cum spunea Ion Druță, că o să avem, și lege, și alfabet, că pe urmă n-o să putem face nimic, așa s-moldovenii: iuti la mînie, dar repede le trece!

Moraru: Eu ce-aș zice în momentul de față? Că grabă strică treaba în așa întrebare foarte serioasă pentru poporul moldovenesc. Și eu sunt încrezut o sută de procente că problemele acestea o să fie rezolvate la nivel, pentru că ele sunt probleme acute și pe fiecare moldovan îl doare la inimă de aceste probleme. Și dacă Mihail Serghievič Gorbaciov a spus că fiecare popor trebuie să aibă limba sa, trebuie să aibă scrisul lui, înseamnă că asta, înseamnă deacum că problema va fi rezolvată așa cum cere poporul, ca, până a face un pas înainte în purtările sale care nu aduce mare fală în momentul de față, să judece bine ce fac, și problemele acestea să fie rezolvate cu un cap reze - poate așa, dacă se poate așa de spus, ca un cal!

la 9 Martie 1989:

În ziua de 8 Martie au avut loc la Chișinău un meeting nesancționat, iar apoi o procesiune nesancționată pe bulevardul Lenin, la care, potrivit datelor oficiale, au participat circa cinci mii de oameni. Îndreptându-se spre Piața Eliberării, manifestanții au inundat partea carosabilă a străzii centrale a capitalei, blocând astfel pe câteva ore circulația intensă a mijloacelor de transport în această zi de sîmbătă. Participanții la procesiune purtau lozinci cu cererile de a fi decretată limba moldovenească drept limbă de stat, de a trece la grafia latină. Alături de aceste lozinci erau și chemări cu un alt caracter, bunăoară lozincă "Jos colonizarea!". S-au făcut auzite de asemenea strigăte defăimătoare la adresa unor conducători ai republicii. Totodată răsunau scandări speculative în cinstea lui Mihail Serghievič Gorbaciov.

Aceste evenimente oferă temeiul de a trage concluzia: situația în oraș la ora actuală nu numai că nu se stabilizează, ci ea continuă să se destabilizeze. În aceste condiții continuă să crească numărul infracțiunilor, se activează tot mai mult elementele antisociale și mai departe. Cum poate fi făcut stăruie bazat pe drept, dacă cei care pledează numai în vorbă pentru aceasta nu vor să renunțe la obișnuința de a-i

stigmatiza pe oameni cu etichete politice? Reține atenția și faptul că unii participanți la asemenea meetinguri și procesiuni nu doresc cu îndărătnicie să vadă materialele oficiale, hotărîrile sesiunii sovietului orășenesc și să-și plece în cele din urmă urechile la cuvântarea rostită de Simion Kuzmici Grossu, primul secretar al CC al PC al Moldovei, la televiziunea și radiodifuziunea republicană, în care s-a comunicat în repetate rânduri că acum se elaborează proiectele legilor Republicii Moldovenești cu privire la statutul limbii moldovenești în republică, la funcționarea celorlalte limbi de pe teritoriul ei.

Acuma asupra acestor documente lucrează trei comisii permanente ale Sovietului Suprem al republicii, cu atragerea unui cerc larg de specialiști și a obștinii. Cu toate acestea, problemele respective continuă să fie speculate de către participanții la meetinguri, ceea ce nu duce decât la atîtarea absolut inutilă a spiritelor, turburarea populației.

Se pune în mod firesc întrebarea: cine recurge la procedeele de forță încercând să accelereze astfel rezolvarea acestor probleme? Cui îi convine acest lucru? Cine li îndeamnă pe oameni la acțiuni extremiste care contravin bunului simț, căci printre participanții la procesiune erau multe femei cu copii, inclusiv cărucioare?

Indignati de tulburarea liniștii din oraș, de dispoziția stricată în ziua de sîmbătoare, majoritatea covârșitoare a orășenilor, aștepți Chișinăului întrebă: există oare în oraș puterea sovietică? Vor fi oare în cele din urmă asigurate aici ordinea, odihna liniștită a oamenilor? De ce organele de ocrotire a drepturilor nu scot la iveală și nu numesc identitatea organizatorilor concreți ai acestor desordini, pentru ca obștinii să-i cunoască, să li se poată reține despagubiri pentru daunele pricinuite organizatorilor de transport din oraș? Au dreptate cei care consideră că și comitetele de partid din oraș nu s-au situat pe o poziție fermă și consecventă în situația creată. Mai mult decât atât - unele dintre ele își permit să manevreze aducând în felul acesta prejudicii serioase eficienței muncii ideologice și politice.

Printre participanții la meetinguri sunt comunisti, mulți elevi și studenți. În ce măsură cadează acest ca programul și statutul partidului nostru? Cum apreciază comitetele de partid toleranța vădită a directorilor școlilor de cultură generală, școlilor medii de specialitate și tehnicilor, rectorilor institutelor de învățămînt superior? Și cum reacționează Ministerul Culturii la aceea că manifestările culturale de masă ce au loc în sălile de concerte din capitală se transformă adeseori în acțiuni politice însoțite de agravarea atmosferei, cu atât mai mult cu cât asemenea manifestări, de regulă, sunt transmise în direct pe canalele televiziunii? Aceste chestii, cum dovedesc numeroasele adresări ale cetățenilor către organele oficiale, provoacă îngrijorarea obștinii nu numai din capitală, ci și din întreaga republică.

la 13 Martie 1989:

Stimați ascultători! Chemarea la rațiune trebuie să fie auzită!

Ieri, în toată centrala Chișinăului, au avut loc din nou meetinguri și procesiuni de masă nesancționate ale cetățenilor, care au încălcat grav ordinea publică restabilită în oraș. Pe la amiază au început să se adune lângă monumentul lui Ștefan cel Mare sute de oameni. În curând li s-a transmis de la unu la altul indicația să treacă lângă sala de expozitii din parcul Biruinței. Deși au răsunat avertisări în legătură cu caracterul ilegal al meetingului, aici s-au intrunit mii de oameni. Urcând pe treptele clădirii, participanții la meeting au desfășurat zeci de pancarte cu lozinci provocatoare și instigatoare. În multime au fost răspândite tot felul de știri care au tulburat-o. Apoi au ieșit în Piața Biruinței, deși în recenta hotărîre a Sovietului orășenesc s-a menționat inadmisibilitatea desfășurării în ea a orărcăi demonstrații, cu excepția celor festive. Mulți tineri s-au îndreptat spre tribuna centrală, rupând cordoanele de milițieni, dintre care mulți au avut de suferit. Nu pot fi calificate alfel decât un sacrilegiu acțiunile indivizilor care au urcat cu picioroale pe parapetul monumentului lui V.I. Lenin.

În această acțiune au fost atrași și copii. Un micuț, după toate probabilitățile un elev din clasa I-a, a fost pus să țină o lozincă al cărui conținut el, desigur, nici nu-l înțelegea. Afară de aceasta, cei mari, unii, se expuneau și pericolului; întrunirea

unui mare număr de oameni poate avea întotdeauna urmări imprevizibile, mai mult atînci când se aprind pasiunile. De altfel, cu ce impresie vor dormi numeroși copii? [...] chipurile deformate ale liderilor și organizatorilor demonstrațiilor ilegale, ale toate acestora care au pierdut simțul realismului politic. Mai tîrziu, unu copil i s-a poruncit să arboreze într-un pom de lângă clădirea CC al partidului drapelul tricolor.

La fel ca și în duminicile precedente, a fost paralizată principală arteră de transport a orașului, b-dul Lenin. Unii au întîrziat la aeroport, alții n-au putut primi la timp salvarea, numeroși chișinienii n-au putut să-și petreacă ziua de odihnă cum ar fi vrut. Într-o timp, din gloata ce se mișca pe bulevard răsuna strigăte. Unii chemau "Jos cu mafia!". De pe cine propriu zis nu ziceau. Puteau fi citite și auzite lozinci despre limba moldovenească de stat și grafia ei, dar cine nu știe că chestiunile acestea se rezolvă la cel mai înalt nivel cu participarea oamenilor de știință, scriitorilor, opiniei publice largi.

Chemări în sprijinul lui Gorbaciov, dar anume secretarul general al CC al partidului nostru a vorbit în repetate rânduri despre faptul că fiecare cetățean trebuie să respecte legile sovietice, că restructurarea trebuie să fie afirmată prin fapte, dar nu prin vorbe. Parcurgând calea pe bulevard până la Piața Eliberării, participanții la procesiune s-au îndreptat apoi spre clădirea CC al PC al Moldovei. Unii au încercat să pătrundă în ea prin forță, dar au fost oprin de milițieni, care s-au văzut nevoiți să recurgă la ajutorul militarilor. Cei mai înfrîți infractori au fost reținuți și trași la răspundere în conformitate cu legile aflate în vigoare. Gloata s-a împrăștiat abia la ora 8:30 seara. A fost destulă vreme pentru a chibzui, cât și pentru a vorbi. Lucrătorii miliției au convorbiți absolut pașnic cu demonstranții. S-a vorbit despre multe lucruri ce-și așteaptă rezolvarea și, de aceea, devenea clar că scopurile finale ale tuturor lucrătorilor republicii sunt unele și aceleași, de a contribui la desfășurarea, la rezolvarea problemelor economice și sociale, a nu permite catastrofa ecologică și, desigur, a curma încercările de a băga zăncănie între naționalități. Suntem nevoiți să constatăm că asemenea convorbiri cu cetățenii nu se țin la întreprinderi, instituturi. Oare nu din această cauză oamenii sunt incitați de elemente lipsite de răspundere pe străzi și în piețele orașului? Asemenea convorbiri n-au avut loc nici aici în rândurile multumii, numeroși lucrători ai asociațiilor ideologice preferă să ocupe o poziție expectativă. Cu cât interese l-a ascultat tinerul bunăoară pe tov. Gura, preș. comitetului executiv al sovietului orășenesc Chișinău, când a apărut în rîndul participanților la procesiune!

la 14 Martie 1989:

În legătură cu problemele ce se vor discuta la viitoarea plenară a CC al PCUS între altele se arată:

Pe baza propunerilor făcute și analizei discutiilor ce au loc în țară se elaborează un pachet de proiecte de legi legate de reglementarea relațiilor dintre națiuni, inclusiv în asemenea probleme cardinale cum sunt perfecționarea federației sovietice socialiste, întărirea suveranității republicilor unionale, statutului juridic al republicilor, regiunilor și districtelor autonome, delimitarea strictă a competenței URSS-ului și republicilor unionale și multe altele. Ideea centrală a proiectelor de legi care se pregătesc, precum și modificărilor și completărilor care vor fi introduse în constituția URSS și în constituțiile republicilor unionale, o constituie restabilirea principiilor leniniste inițiale ale federației sovietice ale uniunii republicilor care se bucură de o suveranitate reală în toate sferile vieții de stat.

Se are în vedere că după învîntarea lor de către plenara CC al PCUS, ele vor fi transmise Sovietului Suprem spre examinare, iar ulterior vor fi puse în discuție întregii țări. Totodată pregătirea pentru plenară încă nu au căpatat amploarea pe care o necesită situația existentă condiționată de desfășurarea proceselor restructurării, precum și de subaprecierea acțiunilor problemelor ce s-au acumulat în sfera relațiilor naționale. Aceste probleme sunt puse cu prioritate în mersul campaniei electorale. Nu putem să nu ținem seama și de încercările unor grupări extremiste de a specula depășirea, de a exercita presiuni asupra organelor de partid și sovietice, de a

(continuare în pag. 4)

Materialele lucrărilor vor fi publicate într-o CARTE-COLOCVIU la Editura Nistru.

Titu POPESCU

APARIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUMEA LIBERĂ

DORIN TUDORAN

De bună voie AUTOBIOGRAFIA MEA

Dorin Tudoran, De bună
voie, autobiografia mea, Aarhus
(Danemarca), Editura Nord, 1986, 140 p.

Destăinuirea autobiografică a lui Dorin Tudoran este construită pe o dualitate bine tensionată: între senzația acută de năpăd și cea de întoarcere, de aceeași țară, spre viața esențială. Simptomul vindecării lumii este regisrarea de sine a poetului. Or, această căutare de sine a poetului Dorin Tudoran este, deocamdată, acuită, opoziții, stăpânirea la valoarea autentică.

Paginile de jurnal care deschid volumul - *Mai mult ca perfectul singurătății* - alcătuiesc un lament al dramei scriitorului într-o Românie terorizată ("Cursa mea solitară împotriva unei solidarități a monstruosului"). Protagonistul jurnalului este experiența poetului dinaintea emigrării. Este, deci, conștientizarea unei agonii, dar și a reversului ei salvator, speranța, a ulterioarei și a fărâșelii. Presunerea activă de recuperare a vieții. Este vorba, așadar, despre un palpitant scenariu al groazei, bănuț de forțele tenebroase ale opresiunii și alienării ("inducul și iefu în România").

Prima ciclu liric - *Viitorul facultativ* - nu este numai opozițional gramatical al "mai mult ca perfectului", ci și soluția benevolă a opoziției. Într-un context politic de clară referință, poetul repetă experiențe capitale, prăbușindu-le adevărul și consistența. Față de tiparul experienței, este preponderent, acum, metabolismul spiritual al personalității. Într-o poezie-manifest, ciom, astfel, ravagiile produse de modul comandat al clădirii personalității ("În fiecare os mi-și sădii un mauseleu în fiecare picătură de sânge/ port, roșie - / o piată. // Dacă i-ar da prin minte/ copilului meu/ să sufle spre mine/ cât într-o lăunare, atât numai - / n-ar auzi decât/ prăbușindu-se un vraf de zăre/ mauseleu peste mauseleu/ piată cu piată"). Când "în stărdă și carnaval" și "tot omul respiră confetii", amestecarea sarabandă nu este altceva decât o "spaimă în sărbătoare". Dar, pe moment, nevoia vitală de sărbătoare se mulțumește și cu victorii mici ("cât un vraf de ac"), dar acestea sunt cu atât mai importante într-un imperiu al represiei ("Căd serviciile noastre de cadre lucrează/ ireproșabil"). Grăv în esența ei, poezia devine emblematică, de un laconism japonez, cu o caligrafie dăltă ("Viata mea - / un strop de ploaie alunecând/ pe arsură briciului"). Esențele acestei poezii sunt tari și violente, din ele emană strigăte și îndurerări. Autobiografia poetică este revela-torie. În acest sens ("Am luptat ca un câine/ puteam sfârși ca un câine - / am câștigat ca un câine/ am mîșcat ca un câine/ m-am bucurat ca un câine/ când mi s-a spus/ Marzi"). Mai obiectivă lirică, degradarea funcțiilor lăuntrice te înrolează între merce-narii vieții ("te simți asemenea soldatului/ din trupele de ocupație"). Dar tăria poeziei este tăria crezului care a născut-o, de aceea, lozincă poeziei este ridicată triumfător: "eu pot egua/ imaginea mea - / niciodată".

Sunt eforturi de ieșire dintr-un anotimp frigid, dintr-o lungă și umiltoare hibernare, la care suferul se dovedește a fi cel mai expus. De aceea, romanța coboară într-un timp tragic, răvășitor ("vom cheful pe rupe, noi, două dări proteze", imaginea însăși este crispată și terifiantă ("Prin aer lăunse forme unui animal fosil"). Descompunerea vieții, la aceste letale temperaturi stăruiește, compromite chiar și valoarea în artă ("chiar și omul aceluiași numai cu umbrei de lacrimi") și poate fi reprezentată

numai prin elementele derizoriului ("chistoc înțepit în colțul gurii - viața"). Ca în tablourile supralicite, trădările chipului, răvășite, se preling într-o masă indistinctă ("Imi strâng capul în mâini - / printră degete-mi curg/ câteva fete trăsături ale chipului"). Un pastel de iarnă aduce imaginea unei anatomii casabile ("osul în tine se-aude plesnind"). E, cum ar spune Bacovia, un "frig violet". Poemul care dă titlul ciclului este un manifest al izbăvirii de marile violențe și ultragrijă ale secolului, un protest acut împotriva "ororilor solemne".

Ciclu următor - *Io, Saturnalia!* - aduce o amplificare lirică a motivelor dominante din cel precedent, adăugându-le un nou spațiu de rezonanță, în sensul angajamentului politic. O anume dezinvoltură în a opera cu elementele traului și conștiinței moderne lasă cu atât mai bine să se vadă amărăciunea din suflet, ca și nevoia lăuntrică de ordine, de umanitate și curățenie. Poetul se află într-o continuă "sedinsă de igienă psihică", analizând medicina necesară la diagnosticul "aveți pe suflet câteva contuzii", completat cu "criza mondială a nemuritoarelor povești". Înșușant, morbiditatea existenței solicită un tratament forte - cel al violenței demascatoare ("E foarte bine, n-avem a ne plânga/ nu stăm la coadă după cancer și nevroză/ suntem cu moarte injectată direct în sânge/ ne mirosim corpura ca pe un snop de roze"). Poetul tratează boala veacului, al cărei semn, materializând abstractul, este cuprins într-o imagine simbolică, repetabilă la scară mondială - "ca și cum cătușele/ sunt pure direct pe dui".

Acum, pentru poet, destinul nu mai este o fatalitate, ci o formă de meditație, un depozit de speranțe, o șansă a echilibrului. Din coșmar se desface posibilitatea paradisiului. Este o lecție pe care o găsim de la Argezi, Bacovia, Emil Botta, Acum, și de la Dorin Tudoran.

Cornelia Vissarion - Mănuceanu
Vasile Mănuceanu

Foamea de ADEVĂR

münchen 1988

Cornelia Vissarion-
Mănuceanu, Vasile Mănuceanu,
Foamea de adevăr, München (R.F.G.),
Ion Dumitru Verlag, 1988, 194 p.

După cum autorii înșiși ne avertizează, textele reunite între copertele acestei cărți au apărut, între 1984-1987, în paginile revistei *Dialog*. Dar astfel prezentate, comentariile se înscriu sub un mai pregnant contur general, punând mai bine în lumină obiectul care le-a provocat: starea de azi a culturii din România. Scrise sub formă de fișe dezvoltătoare, aceste texte însoțesc câte un aspect reevaluat, ca un alt și adevărat "certificat de calitate". Deci, aspectul lor prim și fundamental este cel de nouă situație valorică, de restabilire a unui adevăr fie ignorat, fie escamotat la instanța înfățișării lui oficiale, propagandistice, din țară. Citind-le, ai brusc senzația unui nou reflector îndreptat spre scena oficial regizată, în culori favorabile, de către eminențele culșilor. Această intensitate dezvoltătoare propune o nouă semantică politică și culturală, a cărei rostire se impune autorilor ca o datorie morală, ca o abnegație față de adevăr. De altfel, atitudinea clară, dovedită în mai multe rânduri de autori, de fiecare în parte, în acest sens, este notorie, fiind pe larg și pregnant exprimată, atât în presa scrisă, cât și în cea vorbită. Toate acestea fac ca scurtimea textelor în cauză să favorizeze ascușul polemic, dus uneori până la sarcasm și pamflet.

În registrul tematic, reevaluarea în spiritul adevărului menține egal interesul la lectură, în spiritul unei comune "foame de adevăr" între autori și cititori. Să reținem și noi, aici, câteva dintre situațiile dimensionate prin cel nou fascicul de lumină, de care amintesc: rememora, în pierzanie grabită, a lui Nichita Stănescu; înclinația huliganică a lui Eugen Barbu și Adrian Păunescu; pretențiile de istoric literar ale

plagiatorului Eugen Barbu; cinismul lingvistic, ofensatorul pentru cititorii de bunăsimț; slăbiciunea bolnavă a lui Păunescu, cerșind cu tupeu mântuirea mistificărilor sale; înșușirea clandestină, la unii scriitori, a unui "fior de simțire dureroasă și un crâmp de autenticitate". În opera lor (Dorin Tudoran, Ana Blandiana, Adrian Marino, Augustin Buzura), debuturile literare "la grămadă", în concordanță cu vulgarizarea culturii prin festivalul întempestiv "Cântarea României", exhibiționismul adulterului istoric al istoricului literar Dan Zamfirescu; antisemitismul de pleșcar al lui Corneliu Vadim Tudor; cauza scaderii repertoriului: uniformizarea în "rentabilitate" a teatrelor cu întreprinderile de producție; cronicarii literari de partid încep să dispară din scenă, datorită disprețului cu care sunt înconjurati; inseria malignă a exrescentelor Ministerului de Interne în toate organizațiile și instituțiile din cadrul Uniunii Scriitorilor din România; formele paranoice ale desfrindării profesionalismului în artă; complicitățile literare se împunează, dar ele au forme paroxistice; tradiția de la porțile onului a fost exacerbată de arivismul socialist; atașaii culturali români din străinătate sunt niște nuliști galonate; exprimarea într-o românească stălică și anevoioasă ca un blazon al tagmei de activiști; confundarea de democrației cu descentralizarea și reducerea descentralizării în literatură la niște dimensiuni banale, escamotând cenzura generalizată; degradarea alarmantă a calității tipografice a cărții românești; etc.

Deși scrise cu câpiva ani în urmă, aceste luări de poziție își păstrează perfect actualitatea, dovadă că autorii au surprins aspecte caracteristice, eliminând accidentalul și digresivul. Dar chiar și când lucrurile semnalează vor bine, inevitabil, de domeniul unui rușinos trecut, cartea va rămâne în atenția celor care vor dori să-l cunoască, fiindcă acest "document" va transgresa referința imediată. Dar va mai concura la aceasta și pregnanța elaborării, cu relieful stilistic și persistența. Proza concentrată, de tip satiric și polemic, *Foamea de adevăr* conține multe formule memorabile, funcționale pe efectul scontat de autori, ceea ce le dă un farmec trist. Inventivitatea expresiei este, pe alocuri, mai pregnantă chiar decât subiectul la care se referă, autorii atingând un adevărat record al stilisticii punitive. Să luăm câteva exemple. Precaritatea poetului într-un regim totalitar nu se relevă printr-o acumulare caracterizantă: "Este ca miera într-o gloace de nisip, bătută de întinerie și cutreierată de tăceri aspre, ucigătoare". Irudirea caracterologică Păunescu - Barbu este pusă sub semnul unei false antiteză: "unul de periferie, celălalt de provincie". "Alinarea" lui Virgil Teodorescu este subliniată printr-o terminologie militară: "s-a prezentat și el în poziție de deștri la raportul literar". Moravurile levantine ale unor scriitori români sunt sancționate sub incidența proverbului justitiar: "tagma tațelor și măsărilor literaturii lingie cu seninătate unde-a scuiptat". O imagine de gospodărie țărănească dă măsura inteligenței culturale de către N. Ceausescu: "s-a transformat în mână secretarului general în gâna promăbă pe care o caudă în fiecare zi de ou. Ou care trebuia să aibă un bogat gâbenus ideologic, patriotic și revoluționar". Compararea cu termenul derizoriu are un efect total: "Cartea lui Dan Zamfirescu va juca rolul aceluia bășcălăgăru, de fildes, cu care regii Franței se scărpinau pe spinare". Formula de pamflet este la fel de irevocabilă: "huidume din plutonul de gurști ai președintelui". "Întăziet care gălăie să prindă trenul proșterării și al linsului la tălpi". Echivocul face cât un portret: "O înfăpșeză în atitudinea clasică a domniei sale, cu mâinile încrucișate, nu creștinește, pe piept, ci pudic, cu totul în altă parte". Imaginea banală este redimensionată ideologic: "joagărul istoric al propagandei de partid a început deja să rețeze rădăcina teatrului românesc". Elemente dispartate compun un portret definitiv: "Ion Dodu Bălan, slugă veche și herbece de asal al comitetului central, cu fruntea plină de cucuie și cu obrazul mănjit de noroi". Asimilarea intensă de epitepe nu mai lasă nici o scăpare: "toți paralițici, toți bălbați literaturii, toți amputați presei și poeziei, toți impotenți, lingăli, ciocli, prostituți, boarfele și birjarii scrișului socialist au lăncis o sarabandă înuță a unlii". Metafora este brutală și concretă: consilierii de partid sunt "niște hingheri ni ecranului", pe când comparația este enormă, ca dimensiunile ridicolului: Dinu Sărașu se lasă "tărit de nebunia dictatorului, ca un grunte de praf în coada unei comete".

Nucleele expresive ale unui relief înalt, vizibil de departe, abundă în carte. Acestea, plus exerciții sistematice de scurtime a textelor, sporesc convingător pregnanța studiului autorilor. "Oralitatea" textelor este funcțională și nedigresivă. De aceea, nu ezitam a așeza *Foamea de adevăr* de Cornelia Vissarion-Mănuceanu și Vasile Mănuceanu în buna tradiție a pamfletului românesc, cea transmisă pe linia Căcea - Argezi.

Cunoscând din experiență directă cele semnalate de autori, nu am avut de marcat decât câteva, lămurnice și nesemnificative, inexactități.

gabriela deșliu

AMINTIRI DIN LUMEA CEALALTĂ

sanson-1988

Gabriela Deșliu, Amintiri
din lumea cealaltă, Tel Aviv (Israel),
Editura Sanson, 1988, 120 p.

Din Israel ne-a parvenit cartea unei prozatoare care dezvoltă mijloacele ziaristice în direcția literaturii. Este cuprinsă, aici, o proză satirică bine condusă, construită pe suportul amintirilor sentimentale și acide, esențial simpatice la lectură, cam în felul cunoscut de la Shalom Alechem. Mark Twain sau Jerom K. Jerom; sau, în subsidiar, ca cea literatură "subversivă" din țară, citibila și printră rândurile lui Augustin Buzura sau Viorel Căcoveanu (ca să nu mai amintim de dizidenții declarați, ca Paul Goma, Dorin Tudoran sau Petru Popescu - din sfera literaturii). Fiecare în felul lui, și Gabriela Deșliu între ei, instrumentalizând în fel personal amintirile "din lumea cealaltă".

Observația critică din schitele Gabrielei Deșliu se înscrie în varianta "feminină" a literaturii de atitudine socială, prin adoptarea unor modalități aluzive, divergente: alegoria, comentariul marginal, parodia, înșușirea, fabula, antiteza. În general, temele sunt relevante în "sevente", a căror scurtime presupune excecitate funcțională, pregnanță de enonț. Fiecare este asemenea unei bruste lăunșuri spre un univers a cărui completă imagine se ghidește dedesubt, rămânând lectorului datorita de a-l completa, din propria imaginație sau experiență. În acest sens, caracterul schițelor din volum solicită participarea lectorului la împlinirea intenției lor. Or, cum ele se adresează unui cititor avizat, aliat în cunoștință de cauză, această conspirativitate declarată se înfăpșește fără nici o dificultate. Autorul solicitat, cititorul "co-autor" devine favorizat, printr-o tăcută ofertă de încredere, venit din partea autorului. În această complinire stă sansa acestor literaturii.

Observația critică merge, în cazul de față, mai mult spre divulgarea caracterologică decât spre ascușinea polemică precisă. În plus, degajarea spre literatură atenuază funcționalitatea în concret. Suprațema tablourilor din carte este absurdul relațiilor interumane dintr-o lume absurdă. Mijloacele de bază sunt cele validate jurnalistic: dialogul absurd, de descendentă caragialiană-ionesciană (*Duet zăpăcit*), naivitatea jucată a "extemporaliului" (*Cu ochii pe pereți, Rețetar pentru o crimă*), secvența sarcastică (*Dinte pentru dinte*), personificarea ca "scenariu" (*Furnicănd...*), autocomentariul ironic, în tradiția romanțismului livresc (*Zece degete*), reificarea derizorie a limbajului (*Vorbe la pachet*), alternanța vioaie a secvențelor dialogate (*Pioase și reușite*), scena împlinită ca foliolet satiric (*Joc de doi*), micro-scenarii, în aceeași manieră (*Casetă*), fiziologia succesului de salon (*Arta de a spune o glumă*).

Dar, deși mijloacele imediate sunt cele ale jurnalismului vituperant, racordat la concretul surprins în toată nădușita lui, autorul se îndreaptă spre literatură. Așa se face că, stilistic, dezvoltă fecund această după-facitate de creație, ridicând discursul spre elaborarea artistică, în care se dovedește din nou inspirat. O Pescărească schitează, din câteva tușe bine alese, o imagine sadoveniană a Deltei. Începutul *Nocturnei* creionează sugestiv calmitatea vesperală. Concentrarea amănuntelor semnificative într-un "portret" tras în acva-forțe asigură pregnanța schitei. Acest hoinar zăpăcit (portretul caractero-

logic al turistului superficial). Economia selectivă de mijloace și succesiunea lor alertă fac farmecul secvenței *Lovitura de teatru*. *Incognito* surprinde, cu o captivantă vioiciune, bonomia duplicitară a psihologiei țărănești.

Autoarea are darul imaginării în concret, investigând parabolic universurile mici. Ceea ce i-am reproșat este o anume convenționalitate a limbajului atribuit la diverse ființe necuvântătoare, fapt care atenuază efectul critic și comic preconizat. Dar o anume convenționalitate a mijloacelor de expresie duce și la o "dezlegare" de același fel, prin "poanta" finală, care funcționează ca "morală" pentru fabulă. Aici se rezolvă tema, în punctul nodal al sugestiei deconspirate. De aceea, schitele din volum pot fi interpretate și ca fabule comportamentiste, de o alură modernă, vehiculând un conținut de imediată atingeră umană și socială. Aceasta, cu toate că tensiunea comunicării și, deci, interesul lectorului sunt inegale pe parcurs. Ceea ce am evidențiat, însă, au fost "punctele de rezistență", care pot constitui, astfel, sugestii pentru scrișul viitor al Gabrielei Deșliu.

Nu putem încheia aceste note de lectură fără să subliniem împlinirea volumului ca "atmosfera" prin desenele și caricaturile lui Mihai Stănescu, ca și atența realizare grafică și tipografică de ansamblu a cărții.

DOMINIK NICOL

VACUUM (Colocviu de abis)

VOID

(Dialogue amidst the ruins)

(A Romanian and English edition)

Dominik Nicol, Vacuum -
colocviu de abis, New York (U.S.A.),
Copyright by Dominik Nicol, 1988, 239
p. (edție bilingvă româno-engleză)

După cum ne avertizează precizările preliminare, acest "colocviu de abis" a fost scris în anul 1965 și publicat în două rânduri, în 1979 - versiunea română, în 1983 - versiunea engleză, pentru ca acum să reapară contopite între copertile aceluiași volum. Tot de la început, ni se aduce la cunoștință părerea prof. Peter Conrad, de la Williams College, despre protagoniștii pieșei, puși în asemănare cu prestigioase modele: "Ei au înțelegerea umorului sănătos și abilitatea de a se redresa, care este cel mai prețios dar pe care autorul l-a făcut lor. Ei sunt hedoniști care revărsă lumină și care, în conversațiile lor, celebrează plăcerea discuției, ca personajele lui Socrate, în *Dialogurile* lui, și mai recent B. Shaw și Oscar Wilde, în piesele lor de teatru".

Reveria prin discuție se petrece într-un cadru neconvențional, propus cititorului chiar cu o anume ostentație a adevărului: într-o crăsmă "plină cu mult fum de tutun, cu sticle și pahare multe". Cadrul este, astfel, reperabil pe orice meridian, deși plăcerea în sine a discuției și istețimea veselă a personajelor ne îndreaptă spre o lume balcanică, așa cum aceasta se manifestă și la noi și care a făcut din I.L. Caragiale marelui ei admirator. Autorul de-acum pare a avea un adevărat program divulgator al prejudecăților (pe care îl simțim și la lectura volumului său precedent, *Randez-vous sau Întâlnire cu mine însuși* (1987), instalându-se chiar cu o sîrărită voluptate în mijlocul acestor interdicții formale, convenționale. Ceea ce alții eludează din pudor, la el este relevant în mod intenționat. În cazul de față, piesa debutează cu o hermeneutică dialogată despre ispitele și dilemele alcoolice - sub o justificare care este o constatare și nu o acuză: "Românul bea de necaz, bea de bucurie, bea că trebuie să bea" (ceea ce ne aminteghe același model al genului, care a fost Caragiale). Obșnuința localului dezvoltă o filosofie practică a băutului, pe un fond de angosă existențială, din perspectiva căreia evaluează diferența dintre viața care este și cea care ar trebui să fie. Constatările au ceva dezbuzat, ducând la un cult al fatalității. Fianțul părții întâi ridică

(continuare în pag. 6)

APARIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUMEA LIBERĂ

discuția la o apologie a derizoriului inevitabil, care aduce un adevăr, dar fără a reuși să fie și o filosofie ("Am obosit după zece pași... după douăzeci, după treizeci, nu mai pot! Am ajuns să trăiesc cu un contra-bandist... să-mi ascund viața de mine însumi... De aceea bea! Mai bea o dată... și încă o dată... Poate dacă toată lumea ar fi un Eden, n-am avea nevoie de băutură!"). Ca la orice boemă autentică, fondul este tragic și trist.

Partea a doua amplifică starea de dispută dialogată, căreia încearcă să-i acrediteze o anume adevăr, prin inserții livrese și axiomatiche, de morală practică, anticonvențională. E drept, dialogul perpetuu are ceva tineresc, sprinter, o voioșie au lipă, o doză de simpatie inconștientă, cu toate eforturile de "lămurire". Se propune, în fața marasmului intervenit o dată cu maturitatea, regresivitatea spre vârsta idilică a copilăriei, soluție romantică și abstractă. Personajele lui Dominik Nicol vor să vadă viața așa cum este, în audiența ei derobată de convenții, dar sunt marcate de o anume imaturitate, care le face să fie, în fond, înșelate pentru viață. Ele "constată", fără a putea acționa cu voință. Sau, cum spune Tudor, cu rol asumat de mentor și sfătuitor al gândirii celorlalți: "Ar fi foarte frumoasă de trăit, dar e prea mult neomene. Plină de roză mi-a fost copilăria, partea cea mai frumoasă din viață, de care, din nefericire, nu ne dăm seama; și de aceea, vreau s-o prelungesc... prima fază a copilăriei, când am crezut că cei care-mi ofereau bomboane și mă mângiau, așa vor fi mereu". Aceste personaje trăiesc o ultragiere existențială, cam de felul de acum două-trei decenii al "furișorilor" englezi, care priveau înainte și înapoi "cu mânie". Același Tudor îi numește cu o exactă formulă psiho-patologică: "suntem niște dispersați ai psihicului". Viociunea discuției nu poate escamota o apatie de fond, expresie a unei stări ontologice de nefericire. Uneori, aglomerarea de elemente explicative duce la pasaje ilizibile, care, în reprezentarea piesei, ar crea efecte de lărarie nedorită, datorită confuziei neologice ("Radu: Greșala mare a filosofilor e că s-au condus după legi biologice, fundamental exprimate de promotorii cu velleități științifice dubioase, cărora li s-a dat un acreditativ atât de mare, încât toată medicina a căzut într-un colaps neregenerabil și care, totuși, va putea fi readusă pe linia de plutire numai datorită șocului unei redescoperiri a sa, care nu va putea fi admis decât într-un singur caz: medicina necesară fiecărui individ în parte...").

Vacuum este o dezbateri despre fericiți, la ea participă eroi bănuți de idei, ca personaje lui Camil Petrescu, dar fără profunzimea acestora. Când spiritele s-au lăsat de discuții și alcool, nemulțumiri vișii ies la aer, dar ajung într-o cimitir, și astfel se simt din nou impulsionați să o ia de la capăt, de data aceasta mai precis, tinând cont de câmpul imediat de referință. Confrontarea cu limita vișii fiind palpabilă, eroii hermeneuți cad în cinism, salvându-se astfel prin bravadă, făcând o curte inversă vișii. Cimitirul și alcoolul îndreaptă tonul spre tragi-comedie sinistru (epitafii improvizate, colocvii cu prieteni dispăruți), astfel încât, spre final, piesa își diluează sevela dezbaterii filosofico-practice, care erau mai consistente în primele două părți. Este un final trenant, nefolostitor în economia generală a scrierii, dezavantajată tensiunea specifică actului dramatic. Aforismele nu mai au izidit, se banalizază ("Radu: Oamenii sunt în general la același nivel, diferă numai din punct de vedere al orgoliului"). Personajele sunt, acum, de o oportunism filosofic căzut în necrofili.

Vacuum pare a fi proiectul unui roman de idei transpus cam forțat într-un cadru dialogat.

EDITURA NISTRU

anunță apariția cărții **STROPI DE ROUĂ** de **VASILE MILITARU**. Cartea (ediție de lux), sub îngrijirea lui **Nicolae LUPAN** și **Grigore SCOR**, poate fi comandată cu 500 franci belgieni transferați la contul 310-4152465-78 Banque Bruxelles Lambert, Agence 919, Square Edmond Machtens Nr. 19-21, 1080 Bruxelles, Belgique.

Curentul

Pavel CHIIAIA

Gheorghe I. Rădulescu,
Psalmul cerului, Poeme,
Editura Aries, Evanston- Illinois,
1988

În amplul volum de 450 de pagini, Gheorghe Rădulescu consemnează poemele scrise între anii 1961 și 1987, așadar într-un interval de 26 de ani, oglindă a itinerariului său spiritual, a trecerii dramatice din propria țară în lumea exilului. Titlul cărții *Psalmul cerului* este evocator, asociind formele de cunoaștere ale gândirii cu înțelesul religios. Poemul ca mijloc de cunoaștere conceptuală dar și de mărturisire sentimentală, cu posibilitatea de a exprima prin structuri inteligibile un conținut liric. De altfel, poetul proiectează în mod repetat treptele cunoașterii pe treptele existente, gândind ca justificare și scop al prezentei sale în lume înțelegerea dar și neliniștea călătorilor: "Vin din cerul neîntins / În infimul cer / Al bulgărilor de pământ, / În cerul neliniștit, / Al existenței mele." (*Psalmul cerului*).

Cercul devine obiectul unei energii spirituale, prizonieră limitelor cunoașterii, egală sine insep, repetându-se dar gândind însuși principiul statorniciei în această perpetuă mișcare: "Sușurii migratoare / În lunecări rotunde / Se năpâtesc în apa / Mișcărilor din undă." (*Secunde pe apă*).

Există o legătură armonică între monade, sfere cerești și instinctul perfecțiunii din noi, o chemare către expresia desăvârșirii chiar atunci când sufletul ne este împietrit de suferințe: "... din suflet cad sferă de cer, / discret cite-o semn se prelinge / rugină de soare prin ger." (*Prin cercuri*).

Cercul acoperă o lume shucimată, cupolă perfectă a unei lumi ideale: "Un cerc de pământ / un colț de apă, / non de păduri / și livezi de stele / sunt găsite în noi... / Si acest cer / se înalță fără sfârșit, / înfărcat de chinul / sufletelor." (*Cină în cer, XIII*).

Gheorghe Rădulescu trăiește pierderea ireparabilă a timpului, al călătoriei și inexistent prezent, punct de incidență al trecutului cu viitorul, supunând neantului orice reprezentare. În fond, unitatea de timp corespunde unei unități de neînțeles. Numai dragostea, supremă ceteritudine, ne permite să desfidăm această viziune heraclică de vremelnicele noastre: "Iubito, în loc / în nimicim prezentului meu... / Rămâi să ne jucăm / cu secunde, / suntem dincolo / de înălcășarea lumilor." (*Ritmuri fără importanță*).

Poetul resimte timpul ca pe o realitate obiectivă, supus combustibilului ca orice element din natură. Printr-un contrast sugestiv, omul lipsit de materialitate dispare în anonimatul nopții. Înfrățirea pământului cu orele este favorizată de un reactiv sentimental: "Timpul și-a micșorat / ființa, / orele s-au albit... / Fără să mă vezi / cum trec, / m'am întors / spre noapte / Grăbitele ore / m-au acoperit / cu o dragoste albă." (*Ore albe*).

În confesiunea sa metafizică, Gheorghe Rădulescu confruntă percepția lui cu viața sa sentimentală, arătând nepotrivirea dintre placiditatea idilică a unui peisaj și furtunile din suflet: "Pe crengile mărilor, / pescărușii / desenează iluzii, / Privirea culege / desenele / și alegea prin / suflet / după apele / desnădăjduite." (*Indiferență*).

Nimeni nu ne explică de ce suntem înzestrați cu aceste instrumente de cunoaștere și nu cu altele, dacă aceste instrumente au vreo valoare, dacă ceea ce obținem prin ele nu sunt decât rezultate unor biete iluzii. Ce ne împiedică să cunoaștem adevărul? Suntem prea îndepărtați de lumină sau nu avem posibilitatea să ne-o descoperim? Sau, cum găsim poetul: "Intorochiate sunt / căile Tale, Doamne, / sau sunt mai simple / ca o linie dreaptă / și noi suntem orbi / de lumina Ta, / ori de întinerul / din noi?" (*Ritmuri pentru zile și nopți*).

Moartea nu înseamnă o reînnoire în țărână, ci implicarea noastră și a suferințelor noastre în întreaga realitate: "Noi nu murim, ne despletim / sufletele în panglici / ce colorează pământul / și cerul... / Moartea o omorâm cu suferințele / noastre." (*Noi nu murim*).

De fapt, pentru o generație care a cunoscut puterea barbariei, condamnările nedrepte și închisorile, prietenii dispăruți și umilele sângeroase, moartea a fost mereu prezentă. Am trăit cu moartea și cu cei morți, în casa morților, cu fereștele spre nemurire: "Ne-am îngropat morții / peste tot, / iar noi am rămas / o clipă / să ne risipim. / Pentru suferințele noastre, / sufletul morților / umbli prin noi, / prin cer, / mereu, prin toate / și peste tot, / spre izbăvirea noastră." (*Cină în cer, XI*).

Există o continuitate între viață și moarte, prima inspirându-se din dimensiunile perene ale ultimei, amândouă oglindindu-se în jocul luminos al stelelor: "Și oamenii aceștia ascultă / dragostea și moartea... / amândouă sunt ale vieții / și amândouă joacă / împreună cu stelele / un joc de casă și om." (*Cântec de neam*). Prezența morții și furtunile disperării recheamă chipul luminii, singura mântuire, pe Iisus: "Noi am uitat să plângem, / Neînțeleg privim nișierii... / Noi am învățat să ne jucăm / cu nimicurile, cu seceta, cu moartea. / Noi trăim în umbra morților / și ne acurgem spre ieșirea / celui răstignit." (*Cu noi*).

Pentru cei ce suferă tirania necredincioșilor, pentru sufletele chinute, Iisus este unica și supremă prezentă: "Iisus e iarăși răstignit?... / Sau lumea crucea-și duce?... / Un strigăt lung și chinuit / se-aude de pe cruce." (*Răstăgnit*). Poemă închinată părintelui Gheorghe Calciu).

Dilemele cunoașterii, instabilitatea existențială apar depășite prin trăirea în Iisus, în principiul binelui și al nemuririi: "Existăm, Doamne, / Pentru că Tu ești, / ești în înșiră / substanța alcăturii / noastre / În orice clipă / Te descoperim / și Te mărturisim, Doamne..." (*Rezistența existenței*).

Iisus se află printre noi, într-un univers familiar, cu accente bucolice care ne amintesc de Lucian Blaga: "Umbli, Doamne, cu mine pe străzi / să legi rânile cu auiele, / umbrele noastre curg prin grădini, / printre pomii frânți sub zăbrele." (*Însemnare pe cruce*).

Însuși cosmosul este zugrăvit într-o viziune pastorală, cu trăsturi mioritice: "Pe o frântură de cer / oamenii din furtunile / Carpaților / umbli printre zodii, / cu turmele pe Calea Lactee / și cu boii înjugati / la Carul Mare." (*Cântec de neam*).

Marile taine - nașterea, moartea - pot fi citite în stele, în pietre, în ființa intimă a universului, așa cum le înțeleg cei ce trăiesc în sânul naturii: "E dragoste în pământ / și în cer / Stelele curg din tulnic / peste ofatul țării. / Țărâna se prefacă / în stele cu miros / de naștere și moarte, / moartea se ascunde / în pietre." (*Din tulnic. Poemă închinată lui Lucian Blaga*).

Gheorghe Rădulescu își apropie cu intenție melosul versului eminescian: "Niciodată nu muream mai frumos, ca atunci când iubeam... / era o moarte mântuitoare de dulce" (*Rugăciune*) sau "Un viciu al morții pătrunde / pe întinderi de ape pustii, / a crede e doar nebunie / ce este, dar ce poate fi..." (*La moartea surorii mele*).

Dar în versurile lui Gheorghe Rădulescu nu găsim numai înțepături care pin de tradiție, ci și accente mai noi, amintind de poezia unui Constantin Tănăsescu, de pildă. Materializarea excesivă în mediile urbane, unde omnia, mila, credința, încrederea rămân ascunse sub stratul combustibilului imediat, "o explozie psihică", aparitia omului în adevărata lumină, produc aelinge sau chiar o furor. De fapt, tonul este satiric - propriu poeziei de avangardă a anilor de după război: "În orșul unde oamenii / se cunosc după haine / și pădine, / nici unul nu știe unde-a ascuns / sufletul celui-altui / Într-o zi, / o explozie psihică / aruncat în aer / niște suferite, / pe strada X..." (*Pe strada X*).

Intellectualizarea excesivă este și ea ironizată, dar cu mijloace care ne conving de viciuza metafizică a poetului și de prezenta anilor sale: "Un Y fericit era / ce se juca în cer / pe-o stea, / un simplu Y ce murea / Un suflet plin de cer / avea / în sentimente îmbrăcat / și secole întregi / gândea, / un simplu Y ce murea." (*Un Y*).

*

TEMPLUL
ETIEMBL
LITANT ET
SE MILITA
PARATISE
LE COMPA
BLE OU LE
INT ETIEM
E MILITAN
PARATISE
E COMPA
LE OU LE
ETIEMBL
OMPA

戦う比較文学
比較文学の真の在り方を論じた重要著作

全篇野村胡堂に立つエチエムブルの
(文学理論)を基礎として、今日における
比較文学の真の在り方を論じた重要著作

野村胡堂

CRITIC ROMÂN TRADUS ÎN JAPONIA

Neindoișcă că, la această oră, Adrian Marino este teoreticianul român cel mai cunoscut în străinătate. Eforturile sale, personale și tenace, de a fi publicat și în afara hotarelor țării, au fost răsplătite cu îmbucurătoare realizări. Recentă sa apariție editorială în străinătate este de-a dreptul spectaculoasă. Consistentul său studiu *Etiemble ou le comparatisme militant*, apărut în 1982, la prestigioasă editură pariziană Gallimard, a fost, de curând, publicat în versiune japoneză, fiind pus astfel în îndemâna cititorilor niponi. Îi felicităm și îi dorim alte noi asemenea înfrățiri.

Reproducerea de mai sus înfățișează coperta cărții sale apărută în Japonia.

Vasile C. DUMITRESCU

CASA DE AUSTRIA

A murit, la majestuoasă vârstă de aproape 97 de ani, Zita, ultima împărăteasă a Austriei și Regină a Ungariei. Născută Princesă de Bourbon-Parma, căsătorită cu Arhiducele Carol, devenit, după asasinarea Arhiducelui Franz Ferdinand, monarhul tronului imperial al Austriei și regal al Ungariei, s'a identificat cu soarta Casei de Austria, devenind cea mai habsburgică dintre Habsburgi. Viața perechii Carol-Zita s'a aflat din primul moment al succesiunii sub semnul tragicului. Au moștenit un imperiu în plin proces al descompunerii fără să aibe nicio vină față de factorii care determinaseră această situație. În final, Austria devenea Republică, perechea imperială lua calea exilului. Ungaria, păstrând ca formă de stat Monarhia, a refuzat Regelui preluarea funcțiilor.

Împăratul moare în 1922, fără a fi semnat un act formal de abdicare. Pentru Zita, rămasă cu o casă de copii și într-o situație materială precară, începe o viață al cărui sens este menținerea trează a principului monarhic și creșterea copiilor în acest spirit. În perspectiva legitimității o aleasă pregătire intelectuală formează din noul șef al familiei de Habsburg, Arhiducele Otto, o personalitate de valoare europeană.

Republica austriacă a fost creația socialiştilor. Două au fost elementele care au grevat, din naștere, acest nou stat: teama de revenirea Habsburgilor și absența oricărui trecut istoric. Pentru a preveni restaurația monarhică, Republica a făcut acele legi care, între altele, interziceau rămânerea sau revenirea pe teritoriul statului a acelor membri ai familiei Habsburg care nu făceau un act formal de recunoaștere a Republicii. Zita împreună cu copiii rămăneau în exil.

Austro-socialiștii vedeau în proclamarea republicii crearea unui stat nou. Austria putea deveni republică, dar aceasta era numai o nouă formă de stat și nicicând un stat nou. Austria, ca stat, exista ca trecut istoric numai în tradiția dinastică a Casei de Austria. Orice referință la un trecut istoric al republicii lega acest stat de istoria familiei imperiale a Habsburgilor. Fără trecut istoric, Austria devenea un stat învins sau, cum formulează Helmut Andics, "statul pe care nu-l vroia nimeni". În adevăr, această Austrie nu era decât o rămășiță teritorială a fostului imperiu multinational și anume cea parte locuită de populația germană. De aici și noua denumire de "Deutsch-Österreich" (Austria germană) având ca urmare că Republica Austria avea o populație, dar nu constituia o națiune austriacă, această populație considerându-se parte a națiunii germane. Era logic ca noua putere înscăunată la Viena să ceară alipirea la Reichul german. Acest "Anschluss" relua firul unui episod politic din scurta viață a Parlamentului din Frankfurt/Main din 1848, unde se voia realizat statul național german. La o astfel de construcție (realizată în 1871 de Bismarck) era exclus Imperiul Habsburgic din cauza caracterului său multinational. Acum, imperiul desmembrat, nimic nu mai sta în calea alipirii acestui rest, numit "Deutsch-Österreich", la Germania. Republica Austria un stat nou? Dar nu era cererea de alipire la Germania cea mai bună dovadă că tocmai acei conducători care îl creaseră nu-i dădeau nicio șansă de supraviețuire? Acest "Anschluss" a fost împiedecat de voința fermă a Puterilor învingătoare în primul război mondial.

Condamnată la existență statală independentă, republica austriacă s'a prăbușit în interior într-o criză existențială structurală manifestată în lupte interne care nu o dată luau aspecte de război civil. Între 1918-1938, Republica a consumat 13 Cănelari. O ieșire din criza internă nu s'a găsit. După venirea la putere a lui Adolf Hitler în Germania, se desena la orizont soluția care urma să efectueze Anschluss-ul și, prin aceasta, să pună capăt existenței statului austriac. Că Hitler era decis să realizeze Anschluss-ul chiar cu riscul unei acțiuni militare nu era un secret pentru cancelariile europene, motiv pentru care tocmai acele Puteri victorioase în război și care interzisese Anschluss-ul cerut de un guvern democrat, socialist, austriac, nu erau dispuse să miște nici cel mai mic deget pentru a menține independența Austriei.

În această precară situație, Arhiducele Otto, devenit Șeful Casei de Austria, conținea pe elementele legitimize, cere Cancelarului Schuschnigg să-i cedeze funcția de Cancelar al Austriei (scrisoarea din 17 Februarie 1938). Schuschnigg refuză propunerea conștient de cele ce aveau să urmeze, motivând între altele că, dacă Austria va trebui să cedeze forței "atunci este mult mai bine ca aceasta să se facă fără ca Dinastia să fie amestecată". După el, Dinastia trebuia să rămână o speranță de viitor. "Căci o dată va veni vremea învierii în cadrul unei cu totul noi restructurări a Europei; că aceasta este previzibil numai după un nou mare război este o nesfârșită tragedie, dar o probabilă realitate." (scrisoarea din 2 Martie 1938).

Dacă după ultimul război Austria a devenit un stat independent, aceasta se datorește în mare măsură activităților neobosite ale Împărătesei Zita și moștenitorului Tronului Arhiducelui Otto de Habsburg. În adevăr, teza susținută de emigranții austrieci socialiști a fost că, după înfrângerea Germaniei hitleriste, Austria să rămână și pe mai departe în componența Reichului german. Aceste teze

i s'a opus cu succes concepția susținută de Zita și Otto, după care Austria să fie considerată drept primul stat ocupat de Hitler, o victimă care trebuia să fie eliberată, un stat cărui să i se restituie, din partea Aliatilor victorioși, suveranitatea și independența statală. Așa s'a născut, după război, "Austria restituită" sau ceea ce se cheamă "a doua Republică".

Și iarși au fost socialiștii, și nu numai ei, care au încercat să rezolve problemele esențiale care duseseră prima Republică la prăbușire. În ce privește restaurația monarhică, se rămânea la legile care interziceau venirea familiei din exil. Arhiducele Otto refuza să semneze actul de renunțare la tronul imperial.

S'a crezut însă că, după 1945, se poate rezolva problema existenței etnice a unei națiuni "austriece" dat fiind că Austria

nu făceau parte din istoria poporului austriac. Este adevărat că în 1945 ideea unui nou Anschluss era moartă. Dar a fost în 1938 acest Anschluss repudiat? Iată o întrebare, căreia încercarea de a-i da un răspuns, ar fi putut pune în dubiu teza eliberării Austriei de sub o ocupație străină, germano-nazistă. Câtă stofă explozivă conținea această problemă a ieși la suprafață când Kurt Waldheim și-a pus candidatura pentru funcția de președinte al Republicii.

Renunțarea formală la Tronul Imperial are ca urmare pentru Împărăteasa Zita și pentru Arhiducele Otto redobândirea cetățeniei austriece și dreptul de a intra în Austria. Vizitele lor se dovedesc a nu pune în primejdie Republica. În schimb, Otto de Habsburg capătă și cetățenia germană și devine deputat în parlamentul Comunității Europene, ca reprezentant al Partidului Creștin-Social, al cărui președinte era Franz-Josef Strauß. Șeful Casei de Austria este însă și singurul cetățean austriac membru al acestui for parlamentar. Profesorul de filosofie socială la Universitatea din Viena, Norbert Lesser, reproașează socialiștilor austrieci că nu au știut să "capitalizeze la timp calitățile (lui Otto de Habsburg) în folosul Austriei".

Înmormântarea Împărătesei a pus "Republica" în încurcătură. Oficial s'a declarat că este vorba de o ceremonie "de familie". Dar formele acestei ceremonii, fixate de Înalta Doamnă, au spart ficțiunea oficială, dându-i caracterul imperial cuvenit ultimei Împărătese a Austriei și Regină a Ungariei. La catafalcul ei a reinviat simbolic vechiul Imperiu. Au venit delegații din Triest și Friaul, Croația, Slovenia, Ungaria, precum și o grupă a Sașilor din Transilvania. În cortegiul funerar, o grupă de magnati maghiari. Nostalgia unui trecut? La ceremonia religioasă, în Domul Sfântului Ștefan, s'a intonat Imnul Național al Ungariei în prezența ambasadorului Ungariei de astăzi. S'a intonat, după cum a fost voința Majestății Sale, vechiul Imn Imperial al Austriei în prezența Președintelui Republicii Federale Austria. Profesorul Lesser vede în această înmormântare un fel de "act de scuză a Republicii față de vechea Austrie". Iar Cardinalul König, în alocuțiunea ținută în Capela Capucinelor a spus: "Trecutul nu moare". A împăcat ultima Împărăteasă Republica cu Istoria Casei de Austria? Se naște, prin integrarea Istoriei Imperiale în prezentul republican, națiunea austriacă de limbă germană? A dar Zita de Habsburg, prin moartea ei și înmormântarea ei, un impuls Austriei, a celui "stat" pe care nu-l vroia nimeni, o forță de iradiere într-un proces de restructurare a spațiului danubian?

Întrebări la care numai viitorul poate da răspuns.

În timpul recente vizite la Budapesta, s'a făcut constatarea că Otto de Habsburg n'a fost nicicând decăzut din cetățenia ungară și a fost întrebare dacă ar fi dispus să ocupe în Ungaria funcțiuni publice. Întrebare la care, cu simțul diplomatic care îl caracterizează, Arhiducele răspunde că el poate să facă în Parlamentul European mai mult pentru Ungaria. O publicație americană colportează că unele cercuri maghiare ventilează în Budapesta o eventuală candidatură a lui Otto de Habsburg pentru funcțiunea de Președinte al Republicii Ungarie.

Fiul Arhiducelui Otto, Arhiducele Carol, șeful prezumtiv al Casei de Austria, cetățean austriac, ofițer de rezervă în armata federală a Republicii, a dat statul în judecată cerând anularea dispozițiilor discriminatorii din legea care interzice membrilor familiei Habsburg funcțiuni publice în Austria. În timp ce tatăl său este președintele mișcării paneuropene, întemeiată în anii '20 de Coudenhove-Kalergi, fiul este președintele acestei organizații în Austria. Arhiducele Carol a declarat: "Europeizarea Austriei trebuie să ducă stringent la austrițizarea Europei".

Pătru au fost acele case domnitoare care în decursul secolelor au făcut istorie și au format fata continentului european. Prin abolirea monarhiilor, au dispărut ca realitate politică: Bourbonii, Romanovii, Hohenzollernii. Imperiul habsburgic destrămat, monarhia abolită. Casa de Austria n'a dispărut însă în galantare de nostalgie muzeală. Casa de Austria continuă să facă în condițiile lumii din zilele noastre ceea ce a făcut timp de secole: politică! Este marele merit al ultimei Împărătese a Austriei, Regină a Ungariei, Zita.

VIRGIL MIHĂILESCU

La 7 Februarie a.c. s'a stins din viață Virgil Mihăilescu, fondatorul și președintele de onoare al Institutului Român - Biblioteca Română din Freiburg.

Născut la 14 Iulie 1906, la București, studiază filosofia și literatură, și, după terminarea studiilor universitare, intră ca bibliotecar la Biblioteca Academiei Române, unde activează până va găsi aprecierea marelui cărturar român Ion Blianu, directorul acestei prestigioase instituții de cultură românească.

Evenimentele politice și războiul îl fortează să părăsească țara, și la sfârșitul războiului se stabilește la Rastatt, unde lucrează pe lângă forțele franceze de ocupație, în cadrul acțiunii de repatriere în Germania a Șvabilor foști prizonieri de război în Franța și în lagărele americane.

La Freiburg, împreună cu un grup de Români în exil, Prof. Dr. Prodan, Dr. Nagacevchi, M. Orendovici, D-na Geta și Dl. Florian Părvulescu, Oscar Gollob, Maior Al. Păunescu, Dr. A. Teușan ș.a., la 1 Mai 1949, pune bazele unei biblioteci românești cu scopul de a aduna cărți, periodice și alte bunuri culturale românești și a le pune la dispoziția conaționalilor rămași fără Patrie, ca și pentru străinii doritori să cunoască îndeaproape realitățile românești.

Românii, pe care exilul i-a împărtășit pe tot globul, înțeleg înalta semnificație a unui institut, cu atât mai necesară, cu cât în România guvernarea comunistă începuse distrugerea sistematică a cărților ce contraveneau vederilor ei, publicând în schimb lucrări ce denaturau adevărul. Ei trimit Bibliotecii, din modestele lor resurse, bani și cărți și reviste pe care le mai putuseră salva. Domnița Ioana și Prințul Nicolae al României sprijină această activitate culturală și națională și pun la dispoziția Bibliotecii clădirea din Mercyrstrasse 24, pe care o cumpăraseră în acest scop.

Virgil Mihăilescu se dedică cu totul activității bibliotecărești, și din acest moment viața lui este indisolubil legată de aceea a Bibliotecii Române.

Pe lângă adunarea de cărți și materiale documentare, Biblioteca începe să publice un Buletin cu studii românești, al cărui prim articol "Viața și opera lui Ion Blianu", de Virgil Mihăilescu, este o apologie a marelui cărturar român. Buletinul a continuat să apară, și azi a ajuns la al XVIII-lea volum al său. Tot atunci apar și culegeri de versuri și texte românești, Eminescu și Alecsandri, poezii populare, basme ș.a., toate datilografiate de Virgil Mihăilescu și apoi saprografiate de el, ajutat de Romăni din Freiburg.

În 1959 Biblioteca devine Institut și sub această titulatură își extinde și își diversifică activitățile. Colecțiile Institutului încep să cuprindă domenii tot mai diverse și, în același timp, mai bogate. În afară de cărți și periodice, începe să se înființe un mic muzeu de artă românească, populară și cultă, colecții de numismatică, hărți, materiale muzicale, manuscrise, fotografii, diapozitive etc.

Prințul Nicolae schimbă destinul instituției din Mercyrstrasse 24, Biblioteca este obligată să-l părăsească, simțindu-se extrem de acut nevoia unui local propriu. Virgil Mihăilescu reia cu toată intensitatea acțiunea (întreruptă pe perioadă de timp cât Biblioteca era instalată în Mercyrstrasse, inițial presupusă definitivă) de strângere a fondurilor necesare pentru achiziționarea unui local propriu.

Statul german, care acordase deja sprijinul său financiar eforturilor lăudabile ale Românilor, oferă să participe cu două treimi la costul viitorului imobil, care este găsit în Uhlendorferstrasse nr. 7, unde instituția funcționase și astăzi.

Adunările Generale ale Institutului, urmate de sesiunile de comunicări științifice, comemorările unor evenimente și personalități din istoria și viața culturală a României, aniversările Institutului, seriile literare și muzicale au fost pentru Virgil Mihăilescu prilejuri să-și desfășoare priceperea și energia ca initiator și organizator.

În aproape toate lucrările sale de cuvânt la asemenea manifestări, el a subliniat datorita pe care o au membrii, colaboratorii și sprijinitorii instituției să păstreze întregi și neatinse idealurile care au stat la baza Institutului Român - Bibliotecii din Freiburg.

Pensionat la propria sa cerere la vârsta de 80 de ani, și deja suferind, Virgil Mihăilescu își dă la 7 Februarie 1989 obștescul sfârșit. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Constantin MAREȘ

DIN JURNALUL UNUI PIERDE
TARAIn numele a 999.999 de
români

Se scrie și mai ales se spune că actualul exil românesc ar oferi spectacolul supremei dezbinări. Dar o analiză istorică și comparativă arată altceva.

După eșecul revoluției pașoptiste în Țara Românească, fruntași aceștia au luat calea pribegiei, în care s-a mutat astfel însuși guvernul legal al țării. Relațiile lor se cimentaseră în avântul revoluționar, riscând avere, situație familială și chiar viața. Dar ajunși în exil, au fost frământați atât de patriotism, cât și de dezbinare.

Polonia este țara pentru care a început al doilea război mondial, dar cuprinsă de amnezie, după multe jefuri, anglo-americanii și chiar francezii, care datorită celor din urmă au câștigat un război ce-l pierduseră, au abandonat Polonia. Astăzi există mai multe guverne poloneze în exil, câțiva președinți ai republicii, dar partida de șah poloneză se joacă între Solidaritatea condusă de Lech Walesa și partidul, securitatea și militia, conduse de generalul Jaruzelski.

Exilul nostru nu are încă un guvern în exil (desigur, timpul nu este trecut...). În exil sunt multe organizații, una considerându-se mai reprezentativă decât celelalte, și extrem de mulți președinți. Până la proba evidentă și contrarie, fiecare trebuie să-i atribuiască perfectă bună credință, un fierbinte patriotism și un dezinteres absolut, mai bine spus un interes unic: eliberarea țării! Păcat că pentru aceasta nu s-a găsit încă rețeta (desigur, timpul nu este trecut...).

Circula pe vremuri zicală după care "cei patru evangheliști sunt trei: Luca și Matei". În exil este invers. Doi pribegi întemeiază o organizație, scot o publicație, constituie o organizație culturală, apoi una religioasă, alta de studii, și apoi un club. Astfel, Luca Ionescu și Matei Popescu se pot prezenta la orice congres ca reprezentanți șase organizații, pentru că, așa cum am aflat din lectura unui ziar, de altfel onest și bine intenționat, și ziarul sunt organizații. Există și excepții, de pildă CURENTUL (desigur, timpul nu este trecut...).

Cu ocazia alegerii lui George Bush ca al 41-lea președinte al Statelor Unite, acesta s-a bucurat de atenția organizațiilor din exilul românesc, deși este doar chină la Casa Albă, și cu contract limitat la maximum 8 ani. Pe când alți președinți, din țară și exil, sunt pe viață, dar este drept, pe aceia nu-i alege nimeni, se auto-alege. Au trimis, astfel, mesaje de felicitare Asociația Pescarilor din Exil, Asociația Filatelitelor din Exil, Asociația Entomologilor din Exil și multe alte asociații, organizații, comitete și comitii. Dar au trimis mesaje și persoane fizice.

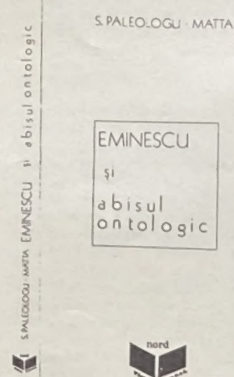
Tocmai mă gândeam să trimit și eu o telegramă, așa, lui Georgică de la Costică, dar mi-a fost dat să citesc într-o organizație din exil, voiam să spun într-o gazetă din exil, că unul din cei mai respectabili președinți a trimis o scrisoare, mai mult de instalare decât de felicitare, dar în numele a aproape 1 milion de români aflați în Lumea Liberă.

Am toată deferența atât pentru președintele respectiv, ca și pentru organizația ce o prezidează, dar - există un dar -, eu nu l-am ales președinte, nu pentru că am votat contra lui, ci pentru că nu am votat nicicum, și aceasta nu pentru că mi-aș fi abținut, dar pentru aceea că nu sunt înregimentat în respectabila și impresionantă Domniei Sale organizație.

Acum aștept. Aștept să apară o corectură a mesajului trimis de la președinte la președinte și în loc de "în numele a aproape 1 milion de români aflați în Lumea Liberă", să se îndrepte: "în numele a aproape 999.999 de români aflați în Lumea Liberă". Apoi, îmi voi trimite și eu telegrama, așa, de la Costică lui Georgică, și până atunci aștept să treacă timpul.

RECOMANDĂM

Editura "NORD", Victor Frunză, Aarhus, Danemarca inaugurează ANUL EMINESCU (în 1989 se împlinesc o sută de ani de la moartea celui mai mare poet al românilor) prin

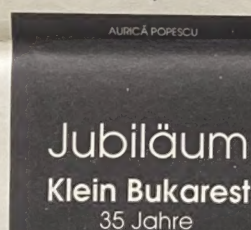

N-a spus oare Tudor Arghezi că Eminescu trebuie "tradus" și pentru românii? Autoarea abordează existența poeziei erotice eminescane, descoperind în ea sensuri și valori actualizate astăzi de noua reflecție filozofică a occidentalului. Ea e datorată lui Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty, Max Scheler, fenomenologi care (în-un sens, de fapt, ca și Eminescu) pleacă de la baza platoniciană încă valabilă.

Efortul lucrării a fost apăsător de aprofundat problematica majoră în care se plasează Eminescu, poet gânditor. Gândind pur, în categorii kantiene, Eminescu poematizează totuși dincolo de ele, atingând dimensiunea sacrului - centrul ontologiei. Experiența lui e numită formecul sfînt. E vorba aici de un eros divin, transcendent, altfel spus de o reabilitare a spiritului și a esenței umane.

În această lumină i s-au impus autoarei unele apropieri între poetul român și poetul care a lăsat zeli Eladei mai presus de toate, Hölderlin, poetul unui nou început, și ca atare, cititorul noului umanism de care ține și Eminescu.

S. Paleologu-Matta, EMINESCU ȘI ABISUL ONTOLOGIC, 256 de pagini. Cartea poate fi comandată la: NORD, V.F. Postbox 1457, DK-8220 Brabrand, expedind un money order sau printr-un mandat postal internațional. Preț: 25 DM, 90 Dk.kr., 80 FF, iar pentru USA, Canada și Australia - 17 US\$. În preț sunt incluse și taxele postale.

De la offer la bucătar
Vom Offizier zum Koch

AGORA
revistă alternativă de cultură
cu
un colegiu redacțional internațional
prezidat de Eugenia IONESCO

AGORA
Redactor șef: Dorin Tudoran
Redactor șef adjuncț: Mihai BOTEZ
Redactori: Paul GOMA
Michael RADU
Vladimir TISMANEANU

Chitașii citiților! Oferiți! Abonați-vă la
AGORA

Adresa:
AGORA
C/O Foreign Policy Research Institute
3508 Market Street, Science Center
Philadelphia, Pennsylvania 19104, USA
Prețul unui abonament anual (1000 numerote):
617 - pentru Statele Unite și Canada
920 - pentru Europa Occidentală și Australia
Abonamentele pentru România
se comandă separat.

Comandați abonamente pentru cei din țară!

RECOMANDĂM

CISMARUL ȘI SAVANTA

Purtînd în piept emblema comunistă
Și-avînd în cap o minte de cismar
S-a angajat solemn El, Ceaușică
Să ducă România sub altar.

La dreapta lui, zîmbindu „demnitate”
Măria Sa, Elena din Petrești
Savant născut, așa, ca peste noapte
Cu titluri mai dihai ca în povești.

El, fu iubit, Ea, un savant de nume
Pe ne-nțrecute sfaturi țării dau
În epoca de aur și lumină
Și piinea de la gură ei ne-o iau.

Decrete dau ca frunza și ca iarba
Și cărți de sub tipar ei scot șuvoi,
De unde-aiți minte-ntr-un savant
De-i spune și carbonului „codoi”.

Elev fiind aici în libertate,
Rușine mi-e să recunosc, că voi
Conduceți țara noastră ROMÂNEASCĂ
Doi sclerozați, cu titluri de eroi.

Cristian Trifan
(elev/16 ani)

ALERGĂTORUL DE LA MARATHON, nr. 4
Fondator și editor: VICTOR FRUNZĂ

CITIȚI ÎN ACEST MUMĂR

Teatrul în exil MIRCEA ȘEPTILICI, Scrisoare către un actor român; GEORGES ASTALOS, Apoteoză vidului, divertisment scenic. Traducere de Monica Poghir; ANDREI BĂLEANU, Dramaturgia lui Georges Astalos. DOINA TUȚESCU, Portrete (Elena Pătrășcanu-Vekakis, Sorana Țopa, Tudorel Popa. VICTOR FRUNZĂ, Marea Gară Nouă, tragedie comică în trei acte; LUCIAN GIURCHESCU, Viața ca un teatru, însemnări. Dosarele Alergătorului de la Marathon Relațiile lui Pamfil Șeicaru cu dictatura Ceaușescu. Interviu cu VASILE C. DUMITRESCU. Documente privitoare la vizita lui Pamfil Șeicaru în România și la soarta manuscriselor sale; VLADIMIR D. CANTARAGIU, Parohia P.C.R. "Învierea Domnului" din Salzgitter, R.F.G.; Documente privind o seamă de scriitori germani din România. LUDWIG SCHWARZ, "Tabuizarea problemei noastre este o greșală", o cuvîntare nerostită; ROLF BOSSERT, "Mă tem pentru integritatea mea fizică", un memoriu. Istoria P.C.R. GHEORGHE CHIȘINEVSCHI, Iosif Chișinevski și P.M.R.-ul în anii cincizeci. Epistolarul Alergătorului de la Marathon (I) MONICA SĂVULESCU, VOICA PIUARU, DORIN TUDORAN, WILLIAM TOTOK Aventura literaturii române ALEXANDRU LUNGU, Cromografii și metafore; HORIA STAMATU, Cele trei nopți ale poetului; JACOB POPPER, Un zugrav de scăpărări galactice; SERGIU LEVIN, Pasul și culoarea, Numele și ființarea; ALEXANDRU LUNGU, Cromografii și metafore; BUCUR ȘTEFAN ULEIA, Regele Soare unde de facea plajă; FELICIA DOMENICO, Troienele din copilărie. Cărți, idei, atitudini CONSTANTIN DUMITRESCU, "Teroarea istoriei" dinnăuntru STEVEN SAMPSON, "Niște ticăloși, bețivi și curvari". O dezbatere în dezbateri Revista Minimum din Israel despre limba povestirii lui Dan-Titus Surulescu, Frontieriști... Ipocrizia morală și limba așa zis "obsenă". Istorie contemporană Relații româno-maghiare, în actuala fază a dictaturii ceaușiste; IOAN ZOICA, Sub semnul "României libere"; PETRU ISTRĂTE, Cazuri; SZÖCS GÉZA, Te-a trimis în Persia viața, în rom. VALENTIN LUSTIG; PETRU ROMOȘAN, Casa Scriitorilor; "UN ROMÂN ANONIM, 1986", Problema minorităților, reproducere în facsimil după România liberă, organ al grupării "România liberă", Budapesta, nr.2, mai 1988 (p. 289); Români la demonstrația din 15 nov. 1988 din Budapesta; Un apel; Documente privitoare la o organizație teroristă anonimă. Comunismul internațional A. AVTORHANOV, Cum a jefuit Stalin o bancă, în favoarea... revoluției. Capitol din lucrarea Partocrația (p. 298) Epistolarul Alergătorului de la Marathon (II) V.E. Răspuns unui onorabil cunoscut, care în timpul unei călătorii turistice în vest mi-a oferit mai multe texte spre publicare în paginile acestei reviste; Contribuții epistolare de AURICA ANDREI, Dr. med. COSTEL GALALAE, VICTOR RUSU, ing. MIRCEA VASILESCU, CONSTANTIN CHIRIȚĂ, R.B., ANONIM, ANETA LUCA; Album foto CEAUȘIMA (II), fotografii și explicații de WILLIAM TOTOK

325 de pagini, planșe color. Prețul exemplarului: 35 DM, 140 Dk.kr., 130 FF, 33 CH-Fr. 38 Guldeni. Pentru Statele Unite, Canada și Australia: 20 US \$ (inclusiv cheltuielile de poștă). Odată cu comanda, prietenii revistei sunt rugați să expedieze și contravaloarea.

1918

1988

TESTAMENT PENTRU URMAȘI
Copyright 1988 by Johann Urrisch - München - West Germany
Welterche bei Johann Urrisch

Copyright by FONDATION CULTURELLE ROUMAINE
Madrid 1988 - ANTONIO ACUÑA, 19 - 28009 MADRID

Din motive cunoscute suntem nevoiți să tipărim
CURENTUL în mod provizoriu în strălindare.

Curentul

Verleger,
Inhaber, Herausgeber und
Verantwortlicher Redakteur
Vasile C. Dumitrescu
Nördliche Aufbauralle 7
8000 München 19
Telefon: (0 89) 15 53 05
Bundesrepublik Deutschland

Redactor Responsabil
Vasile C. Dumitrescu

Tipografia (Druckerei): Ernst Vogel
8491 Stamsried, Kalvarienbergstr. 22

apare în acest an la două luni. Costul unui abonament
este de 15 Dolari (USA) în valuta țării de domiciliu a
abonatului. Plata se efectuează:
Deutsche Bank,
Filiale München, Zweigstelle Rotkreuzplatz,
BLZ 700 700 10, Konto Nr. 7 545 615
sau Postcheckkonto Nr. 880 94-825
München

Curentul

- nu reprezintă "legitim" nici poporul nici Statul
român - nu reprezintă nici un partid și nici o grupare
politică

- este o redacție a unui organ de presă liberă. Ca
întotdeauna în tradiția ziarului nostru tot de schemă ne
angajăm numai pe noi cei ce scriem

- nu angajăm nici măcar pe cei ce-l citesc. Un
organ de presă nu poate fi liber decât în măsura
în care respectă libertatea de hotărâre a
cititorului

Cine dintre cei aflați în străinătate
abonează CURENTUL face posibil
ca cei din cuprinsul țării să-l citească!